Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT פּרייז 20 גראָשען

היינט 8 זייטען.

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש=געזעלשאַפטליכע טאָג=צייטונג

Nr. 183/1479	Łódź, Poniedziałek, 6 sierpnia 1928 r.	זעקסטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג, כ מנחם אב תרפ"ח	Nr. 183/1479

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 24-71. | אדרעס פון רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: לאָדז, פּיעטריקאָווער 21, טעל. 24=71

קובאַלא און אידזיקאָווסקי אָפּגעראַטעוועט

ביידע זענען אויפגענומען געוואָרען אויף אַ דייטשער שיף און געבראַכט געוואָרען אין אַ פּאָרטוגעזישען פּאָרט.

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש) דער גורל פון די העלדישע פליהער קובאַלא און אידזיקאָווסקי האָט פּעראינטערעסירט די גאַנצע וועלט, בפרט פּוילען. אין וואַרשאַ האָט מען די גאַנצע נאַכט אָפּגעוואַרט אין אַלע רעדאַקציעס און עפענטליכע אַמטען אויף ידיעות. אַרום 6 אַ זייגער אין דער פריה איז אָנגעקומען אַן אָפיציעלע דעפּעשע פון פּוילישען געזאַנדטען אין וואַשינגטאָן צעכאַנאָווסקי פון פאָלגענדען אינהאַלט:

„מיר האָבען געוואָרט אויפ'ן פליה-פּלאַץ אין ניו-יאָרק ביז האַלב 11 (אויף אונזער צייט האַלב 5) די לופט-פליהער קובאַלא און אידזיקאָווסקי זענען נישט אָנגעקומען".

אַרום 8 אין דער פריה איז קיין וואַרשאַ אָנגעקומען אַ ידיעה פון אַמעריקענער „אוניטעד-פּרעס" אַז קיין שום נאַכריכטען פון די לופט-פליהער זיינען ביי 6.23 לויט אונזער צייט נישט דערהאַלטען געוואָרען. די שטימונג איז אַ פּעסימיסטישע.

ביינאַכט איז דערהאַלטען געוואָרען אַ נאַכריכט אַז אין האַמבורגער פּאָרט אַרום 10 אין דער פריה איז אָנגעקומען אַ מיטיילונג פון דער דייטשער שיף „סאַמאָס" פון דער דייטשער אילעוואַנט-ליניע, אַז שבת 4.45 נאָכמיטאָג אין אַטלאַנטישען ים האָט זי אויפגענומען די לופט-פליהער אינזשיקאָווסקי און קובאַלא, וועלכע זענען אַראָפּגעפאַלען מיט'ן אַעראָפּלאַן אין אַטלאַנטיק. דער אַעראָפּלאַן „מאַרשאַל פּילסודסקי" איז ביים אַראָפּפאַלען צובראָכען געוואָרען און זיך דערטרונקען. די לופט-פליהער איז געלונגען אָפּצוראַטעווען, זיי זענען גאַנץ און געזונד.

ביינאַכט איז אָנגעקומען אַ וויטערדיגער ידיעה, אַז די שיף „סאַמאַס" האָט ביידע לופט-פליהער געבראַכט אין פּאָרטוגאַלישען פּאָרט לעיקסאָצעס (?) לויט ווייטערדיגע איינצעלהייטען פעהלען.

וואַרשאַ, 5. (ספּעציעל טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אַזוי ווי אַרום 3 אַ זייגער האָט מען דעם אַעראָפּלאַן „מאַרשאַלעק פּילסודסקי" געזעהען אויף אַ מהלך פון אַן ערך 8 הונדערט קילאָמעטער פון די אַזאָרען-אינזלען, דאַרף מען רעכענען, אַז צוליב עפּיס אַ סבה האָבען די לופט-פליהער דער פיהלט, אַז זיי קענען נישט ווייטער פליהען אויף מערב און בעשלאָסען זיך אומצוקעהרען. אין דער נאָהענט פון דעם אָרט וואו מען האָט זיי געפונען איז ראַן פאָרגעקומען די קאַטאַסטראָפע.

די מעטעראָלאָגישע בעריכטען שטעלען פעסט, אַז אין יענע שעה'ן האָט צווישען די אַזאָרען-אינזלען פון דעם אַטלאַנטיק געהערשט אַ שטאַרקער שטורעם און דאָס מוז זיין געוועזען די סבה פון דער קאַטאַסטראָפע, וואָס האָט געטראָפען די העלדישע פליהער.

פּאַר אַ נייעם בירגער-קריג אין כינאַ

לאָנדאָן, 5. (ספּ. טעל.) דער פּעקינער קאָרעספּאָנדענט פון „טשיקאַגאָער טריבון" טיילט מיט אַז אין כינאַ הויבט זיך אָן אַ נייער בירגער-קריג. גענעראַל טשאַן סו טשאַנק האָט צונויפגעזאַמעלט 60.000 זעלנער ביי דער מוקדענער אייזענבאַהן און קלויבט זיך אָנצופאַלען אויף די נאַציאָנאַליסטען.

דער פּעקינער קאָרעספּאָנדענט פון „צייט טעלעגראַף" טעלעגראַפירט וועגען דער אונצופרידענהייט אין צפון-כינאַ צוליב דעם וואָס די נייע רעגירונג האָט איינגעפיהרט שווערערע שטייערען ווי ס'איז געווען פאַר טשאַן טסא לין.

די פּאַרטיי קוואַנג-סי אונטער דער אָנפיהרונג פון דריי גענעראַלען ליט-טשאַ-סון (קאַנטאָן) לי-סונג-יען און פּאַי-טיונג-שי (האַנקאָו) גרייטען זיך אַרויסצוטרעטען נעגען טשאַן קאַי טשען.

אָפּגעברענט אַ יודיש שטעטעל אין ליטע.

ריגאַ, 5 (ספּ. טעל.) אין שטעטעל בוטרימאָן (ליטע) האָט אויסגעבראָכען אַ שרפה. ס'זענען פערברענט געוואָרען 13 הייזער 2 יודישע שוהלען און 5 ווירטשאַפטליכע געביידעס.

די היזקות זענען זעהר גרויס.

אַ יוד בעקומט דעם 2-טען פּריז אויפ'ן אָלימפּישען שאַך-טורניר.

האַאַג, 5. (ספּ.). אינ'ם אָלימפּישען שאַך-טורניר וועט דער פּוילישער שאַך-שפּילער תשעפּיורקאַ (אַ יוד) בעקומען דעם 2. פּריז.

אַ יאַפּאַנישע אַמבאַסאַדע פאַר די באַלטישע מלוכות.

ריגאַ, 5. (ספּ. טעל.) פון קאָוונאַ טיילט מען מיט: די אָרטיגע פּרעסע ברענגט אַ ידיעה, אַז די יאַפּאַנישע רעגירונג קלויבט זיך אין הערבסט צו שאַפען אַן אַמבאַסאַדע אין אַ קאָנסולאַר-אָפּטיילונג פאַר ליטע, לעטלאַנד, עסטלאַנד און פינלאַנד.

מיליטערישער אַרסענאַל אין פרייבורג

אויפגעריסען און פערברענט געוואָרען

פרייבורג, 5 (ספּ. טעל.) אינ'ם היגען מיליטערישען אַרסענאַל איז פאָרגעקומען אַן אויפרייס. די גאַנצע גרויסע געביידע איז אין פערלויף פון אַ שעה צייט גענצליך פערברענט געוואָרען. עס איז נאָר געלונגען אָפּצוראַטעווען די פאַבריק פון קינסטליכע מיסט. דער היזק בעטרעפט עטליכע מיליאָן שווייצאַרישע פראַנק.

בעת דער שרפה זענען פאָרגעקומען עטליכע אויפרייסען. די פרייבורגער פייערלעשער האָבען זיך נישט געקענט דערנעהנטערען צום פייער און האָבען נאָר געלאָשען די אַרומיגע געביידעס. די היץ איז געווען אַזוי שטאַרק, אַז די טעלעגראַפישע דראָטען פון פרייבורג ביז בערן זענען צושמאָלצען געוואָרען.

סאָוויעטישע עקספּעדיציע צום נאָרד-פּאָל.

מאָסקווע, 5 (ספּ. טעל.) די סאָוויעטישע רעגירונג אָרגאַניזירט אַ גרויסע עקספּעדיציע צום נאָרד-פּאָל. אין דער עקספּעדיציע זאָלען אַנטייל נעהמען די אייז-ברעכער „קראַסין" און „מאַליגין" און עטליכע אַעראָפּלאַנען און הידראָפּלאַנען.

בראש פון דער עקספּעדיציע וועט בעשטימט ווערען, וואַהרשיינליך, פּראָפ. סאַמאַילאָוויטש.

די עקספּעדיציע זאָל אַרויספאָהרען אין מאַי 1929.

יונגע דאָקטוירים ווערען געזוכט אין קאַנאַדאַ.

די קאַנאַדער יודישע צייטונגען בעהויפּטען, אַז אין קאַנאַדאַ איז דאָ פּלאַץ פאַר בעשעפטיגונג פאַר מעהרערע דאָקטוירים. דאָס ערקלערט זיך דערמיט, וואָס דאָרטיגע דאָקטוירים זענען נישט איינפערשטאַנדען זיך בעזעצען אין די קלענערע שטעט (קאַנטריס).

דערמיט דריקען מיר אויס אונזער געשעצטען חבר
דעם ראש המשמר ה. בערעסקין צוליב דעם טויט
פון זיין פאָטער
ישעי' נ. ע.
אונזער טיפסטען ביילייד.
המקום ינחם אותך בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.
די פאַגאַטאָוויע-קאָמיסיע ביים „לינת-הצדק"

DR. MED.
DONCHIN
ספּעציאַל=אַרצט
פאַר אויגען-קראַנקהייטען
צוריקגעקעהרט
קיין פּוילען
נעמט אָן
מאָנטאָג, דינסטאָג, מיטוואָך
און דאָנערשטאָג
פון 10–1 און פון 4–7 נ.מ.
מאָניושקי 1
(Moniuszki) טעל. 9-97.

פעראייניגטע פאַך-קאָמיסיע פון דאַמען-מאַגאַזין-פאַך
פון אַגראַדאָוואַ 9 און 1=טער מאַי 2!
היינט מאָנטאָג, דעם 6 טען אויגוסט, 7 אָווענד, קומט פאָר אין לאָקאַל פון 1-טען מאַי 2
אַ גרויסע פערזאַמלונג
פון גאַנצען מאַגאַזין=פאַך פאַר מיטגלידער און נישט=מיטגלידער.
די פעראייניגטע פאַך-קאָמיסיע
פאָרזיצער: פישער, וויצע-פאָרז.: טערקעלטויב.

האַנטווערקער - פעראיין, אַגראַדאָוואַ 9
(פריהער זאַכאַדניאַ 66).
8-ונג מענער=מאַגאַזין=שניידער!
מאַרינאַרקעס, הויזען און פאַרלעך=שניידער!
היינט, מאָנטאַג, דעם 6 אויגוסט, 8 אָווענד קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל
אַ גרויסע פערזאַמלונג וועגען דער לאַגע אין פאַך.
8-ונג שטעפּער! מיטוואָך, ד. 8 אויגוסט, 7 אָוו. קומט פאָר **אַן אַלגעמיינע פערזאַמלונג**

Gimnazjum Męskie
z prawami gimnazjów państwowych
L. SZAKINA
w Łodzi, 18 Piotrkowska 18.
די קאַנצעלאַריע פון גימנאַזיום נעמט אָן איינשרייבונגען פון נייע שילער יעדען מאָנטאָג און דאָנערשטאָג פון 10 ביז 12.

צו דער האָכצייט פון אונזער וועהרטע פריינדין
פרל. **ביילאַ האַרטמאַן**
מיט ה' **הערשל מיכאַלסקי**
גראַטולירען הערצליך און ווינשען אַ גליקליך צוזאַמענלעבען
מאַניאַ פרענקעל, מאַניאַ גערבער,
פייגע גערבער, קאַלטשאַ יאַקובסאָן,
העלאַ וויינבלום, העלאַ זשולטאָווסקאַ,
סאַלאַ דאָברעצקאַ, עווע ראַפּאַפּאָרט.

אומגעבראכט א יוד אויפ'ן עלעקטרישען שטוהל

די שוואכע שולד־בעווייזע געגען פערמשפט'ן. — דער גרויזאמער גובערנאטאָר פולער פון באָסטאָן ווארפט אָפּ אַלע אַפּעלאציעס און ביטעס. — דער לעצטער בריף פון דעם פערמשפט'ען צו דער יודישער יוגענד.

באָסטאָן, (י.ט.א.) דאָ איז אומגעבראכט געוואָרען אויפ'ן עלעקטרישען שטוהל דער 25 יעהריגער יודישער פרוכט-פעדלער נתן דעסיאַטניק.

נתן דעסיאַטניק, 25 יאָהר אַלט איז געוועזן דער ערשטער יודישער יונגערמאַן אין מאַסאַטשוזעטס, וואָס איז געשטאָרבען אויפ'ן עלעקטרישען שטוהל. דעסיאַטניק איז פעראורטיילט געוואָרען פאַר מיטהעלפען אומברענגען זיין קינד אַ מיידעלע פון 5 חדשים, וועלכע מען האָט געפינען אַ דערטרונקענע אין טייך.

דעסיאַטניק האָט די גאַנצע צייט געטענה'ט, אַז ער איז אומשולדיג. ער האָט געזאָגט, אַז ער האָט איבערגעגעבען דאָס קינד צו אַ יונגערמאַן מיט דעם נאָמען הערי בעלקין, וועלכער האָט געזאָלט אַוועקפיהרען דאָס קינד אין אַ קינדערהיים קיין ניו-יאָרק. ביז איצט האָט מען אָבער נישט געקאָנט אויפזוכען דעם בעלקינען.

דעסיאַטניקס יונגע פרוי האָט זיך געווענדעט צום גובערנאַטאָר פולער מיט אַ הארצרייסענדער ווענדונג צו שענקען דעסיאַטניקען דאָס לעבען. מען האָט אויך אָנגעוויזען, אַז דאָס געריכט האָט געפינען דעסיאַטניק'ן שולדיג נאָר אַלס מיטהעלפער אין מאָרד און קיין דירעקטע בעווייזען זענען געגעבען איהם נישטאָ.

אַ דעלעגאַציע פון 7 בעקאַנטע רבנים און פיל אָנגעזעהענע פערזענליכקייטען האָבען אינטערווענירט ביים גובערנאַטאָר לטובת דעם פערמשפט'ן, אָבער דער גרויזאַמער גובערנאַטאָר האָט, פונקט ווי בעת דעם אורטייל אויף סאַקאָ און וואַנזעטי, אויך דאָס מאָל אָפּגעוואָרפען אַלע ביטעס און ווענדונגען וועגען בעגנעדיגען דעסיאַטניק'ן און אומבייטען די טויט-שטראָף אויף לעבענסלענגליכע תפיסה, אַ-ער כאָטש אָפּלעגען די היגריכטונג ביז וואַנען מען וועט צושטעלען נייע בעווייזען פון דעסיאַטניק'ס אונשולד.

הארצרייסענדע דראַמאַטישע סצענעס האָבען זיך אָפּגעשפּילט אין טויטען-הויז פון דער תפיסה ווען דער פעראורטיילטער האָט זיך צום לעצטען מאָל בעזעגענט מיט זיין פרוי, עלטערן און זיין 4-מאָנאַטיגען טעכטער'ל. נאָכדעם ווי מען האָט דעסיאַטניק'ן געגעבען דעם לעצטען מאָהלצייט, איז צו איהם אריין הרב מאָזעס סידער, דער יודישער גייסטליכער פון דער תפיסה. ער האָט מיט איהם געזאָגט ודוי און אַנדערע תפלות אויף העבראַיש. הרב סידער האָט פערבראַכט מיט דעסיאַטניק'ן די לעצטע פאַר שעה און איז געגאַנגען מיט'ן פעראורטיילטען ביז מען האָט איהם אריינגעזעצט אויפ'ן שטוהל און ער האָט געזאָגט מיט איהם אַ קאַפּיטעל תהילים.

דעסיאַטניק איז געוועזן דער ערשטער יוד, וועלכער איז אומגעבראַכט געוואָרען אין שטאַט מאַסאַטשוזעטס. דעסיאַטניק האָט פאַר דער היגריכטונג אָנגעשריבען זיין לעצטען בריף אַדרעסירט צו די „אַמעריקאַנער יודישע יוגענד", וועלכען ער האָט איבערגעגעבען הרב סידאָר. אין זיין בריף פאָדערט דעסיאַטניק אויף די יודישע יוגענד אין אַמעריקאַ צו האַלטען זיך ביי די יודישע טראַדיציעס און ביי דער יודישער תורה. ער חזרט איבער זיין בעהויפּטונג, אַז ער איז אומשולדיג, און אַז ער איז נישט בעגאַנגען דעם פערברעכען, פאַר וועלכען ער איז פערמשפּט געוואָרען צום טויט.

אין בריף ווערט צווישען אַנדערען געזאָגט: „איין קליינער טעות פון מיין זייט האָט מיך אריינגעוואָרפען אין אַזאַ מיש-מאַש פון צרות. איך האָב זיך געשעמט מיט מיין אומלעגאַלען קינד. צוליב דער דאָזיגער חרפה האָב איך נישט געוואָלט ברענגען דאָס קינד אַ היים, און האָב דאָס בעסער געוואָלט לאָזען וואוינען אין אַ פרעמד הויז. איך האָב זיך געשעמט צוליב די רכילות פון מיינע שכנים. איך האָב דעריבער בעסער געוואָלט אוועקגעבען דאָס קינד אין אַ יודישער היים אין ניו-יאָרק. דער דאָזיגער פרעמדער האָט דערטרונקען דאָס קינד, און פאַר דעם דאָזיגען מאָרד ווער איך בעשולדיגט, און איך מוז צאָהלען די העכסטע שטראָף.

דער דאָזיגער פאַל דאַרף זיין אַ לעהרע פאַר אונז אַלעמען נישט צו בעגעהען קיין קליינע טעות'ן, און ווען אַ קליינער פעהלער איז בעגאַנגען געוואָרען, מוזען מיר זיך בעמיהען צו טון אַלץ, וואָס עס איז רעכט פאַר דעם אומשולדיגען קינד, נישט קוקענדיג אויף די רכילות און די חרפה, וואָס קומט צוזאַמען מיט דעם".

די פעראורטיילונג און היגריכטונג פון דעם ערשטען יודישען יונגערמאַן אין מאַסאַטשוזעטס האָט געמאַכט אַ שווערען איינדרוק אויף דער יודישער בעפעלקערונג פון דער גאַנצער שטאָט.

מיט 24 מלוכות

האָט פוילען שוין געשלאָסען האַנדעלס-טראַקטאַטען.

וואַרשא, 5. (טעלעפאָניש) ביז היינט האָט פוילען שוין געשלאָסען האַנדעלס־טראַקטאַטען מיט 42 מלוכות: רומעניען, איטאַליען, שווייץ, עסטרייך, יוגאָ־סלאַוויען, יאַפּאַן בעלגיען, גרויספירשטענטום לוקסעמבורג, טערקיי, פינלאַנד, ענגלאַנד און אַלע איהרע קאָלאָניעס און דאָמיניעס, איסלאַנד־דענעמאַרק, האָלאַנד, שוועדען, פראַנקרייך, פּע־ איינ־ג־ע שטאַטען, אונגאַרן, גריכענלאַנד, טשעכאָ־סלאָוואַקיען, בולגאַריען, נאָרוועגיען.

אויסערדעם זענען געשלאָסען געוואָרען האַנדעלס־אָפּמאַכען מ־ט עסטלאַנד, פערסיען און לעטלאַנד. ביז איצט זענען נאָך נישט געשלאָסען געוואָרען קיין אָפּמאַכען מי־ט סאָוויעט־רוסלאַנד און דייטשלאַנד.

אויפגעריסען א פולווער-פאבריק אין ספעזיא-פארט.

וויען, 5. (ספ. טעל.) ווי ס'טיילט מיט די ספעציער פרעסע איז אין דער דאָרטיגער אומגעגנד פאָרגעקומען אַנ'אויפרייס אין אַ פולווער־פאַבריק. פיל פערזאָנען זאָלען האָבען אומגעקומען, אַלע טעלעפאָנישע פערבינדונגען מיט ספעזיא ליוואַרנאָ און דער אומגעגענד זענען איבערגעריסען געוואָרען.

אין די שפּעטע אָוועגד שעה'ן האָט זיך אין רוים פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אין פאָרט ספעזיא איז פאָרגעקומען אַנ'אויפרייס פון די גרויסע נאַפטרעזערוואוּאַרען. די שרפה זאָל זיך האָבען איבערגעוואָרפען אויך אויף דער לופט־פליה־סטאַציע אין ספעזיע.

דער אויפרייס האָט צווישען דער בעפעלקערונג אַרויסגערופען אַ געוואַלדיגע פּאַניק.

ספעזיאַ איז אַ גרויסער מיליטערישער פאָרט אין איטאַליען אויפ'ן ליגורישען ים צווישען גענוא און פיזא ספעזיא האָט אַ בעפעלקערונג פון 75000 מאַן. אַ חוץ די שטאַרקע מיליטערישע פאָרטיפיקאַציעס האָט ספעזיאַ 2 האַנדעלס פאָרטען און גרויסע דאָקען אויך צו בויען און צורעכטצומאַכען שיפען.

בעמיהונגען אויסצוגלייכען דעם קהלה-שטרייט אין בעסאראביען.

קישינעוו. (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען אַ פעראייניגטע זיצונג פון ביידע צענטראַל־קאָמיטעטען, וואָס זענען אויסגעוועהלט געוואָרען אויף די לעצטע קהלה־קאָנגרעסען, כדי צו געפינען אַ לעזונג פון קהלה־שטרייט. די פאָרשטעהער פון דעם דעמאָקראַטישען קהלה־קאָנגרעס האָבען פאָרמולירט פאָלגענדע 4 פאָדערונגען: 1) וואַהלרעכט פאַר אַלע, וואָס זענען עלטער פון 21 יאָהר, 2) אַקטיווע רעכט פאַר פרויען, 3) אויעקשטעלען דעם ראַבינאַט אין דער זעלבער לאַגע, ווי די איבריגע סעקציעס, 4) איינפיהרען פּראָגרעסיווע בעשטייערונג.

דער רב צירעלסאָן האָט ערקלערט אין נאָמען פונ'ם אָרטאָדאָקסישען קאָנגרעס, אַז זיי נעמען אָן דעם 1־טען און 4־טען פונקט בתנאי, אַז מען זאָל זיך אָבזאָגען פון די איבעריגע צוויי פונקטען.

אַזוי ווי מען האָט נישט געקענט קומען צו קיין הסכם האָט מען די פראַגע וועגען סטאַטוט געלאָזט אָפּען ביז סעפּטעמבער און בעשלאָסען צו שאַפען דערווייל אויף פּאַריטעטע יסודות קאָמיסיעס, וואָס זאָלען צוגרייטען דעם קאַטאַסטער פון דער יודישער בעפעלקערונג. עס איז צו האָפען, דאָ סדער קהלה־שטרייט אי נבעסאַראַביען וועט אַזוי אַרום ערלעדיגט ווערען אויפ'ן אַלרומעניש יודישען קהלה־צוזאַמענפאָהר, וואָס וועט וואַהרשיינליך אָבגעהאַלטען ווערען אין הערבסט אין בוקאַרעשט.

——:0:——

געשטארבען ד"ר ישראל וואלף אש.

פערדינסטפולער יודישער כעמיקער און פילאָזאָף פון פוילען.

בערלין, (י.ט.א.) מיט אַ קורצער צייט צוריק איז אין בערלין געשטאָרבען נאָך אַ לענגערער קראַנקהייט דער פערדינסטפולער כעמיקער און פילאָזאָף ד"ר ישראל וואָלף וולאַדיסלאַוס אַש.

דר. אַש שטאַמט פון פוילען און האָט פיל יאָהרען שטודירט אין דייטשלאַנד. צוזאַמען מיט זיין ברודער, דר. ד. אַש האָט ער זיך געווידמעט די פאָרשונגען איבער די כעמישע פּראָצעסען אין די א. ג. סיליקאַטען, זיינע פאָרשונגען האָבען געהאַט אַנ'ענטשיידענדע בעדייטונג אויף דעם געביט, און זענען געקרוינט געוואָרען מיט'ן פּריז פון אוניווערזיטעט אין געטינגען. דר. ישראל וואָלף אַש האָט זיך אויך געווידמעט סטודיען איבער דער יודישער פילאָזאָפיע און האָט לעצטענס צוגעגרייט אַנ'אַרבייט איבער דער געדאַנקען־וועלט פון שלמה מיימאָן. דר. אַש האָט געשטרעבט צו שאַפען אַ בריק צווישען דער נאַטור וויסענשאַפט און דעם יודאַאיזם. אין די מלחמה און נאָך מלחמה־יאָהרען האָט ער געליטען פון נויט. ער איז אָבער ביז'ן לעצטען מאָמענט געבליבען טריי זיין וויסענשאַפטליכער פאָרשונגס־אַרבייט.

זשארעס

און זיין בעציהונג צו יודען.

פאַריז. דעם 31־טען יולי איז געוואָרען 14 יאָהר זייט ס'איז טראַגיש אומגעקומען דער סאָציאַליסטישער פיהרער זשאַרעס.

זשאַרעס איז געווען אַ גרויסער יודען־פריינד, ווי ער איז געווען בכלל אַ מענשען־פריינד.

זיין אַרויסטריט פאַר בייליס'ן אין 1912 איז געווען אַ דונער אויפ'ן קאָפּ פון דער רוסישער רעאַקציע. צוזאַמען מיט'ן פראַנצויזישען טוער פראַנסיס פרעסאַנסע — האָט ער זיין לייבען־שטים אויפגעהויבען פאַר דער בעפרייאונג פון אומשולדיגען יודען.

וועגען יודען פלעגט ער זאָגען: „זיי זענען די בע'עולה'טע קינדער פון דער מענשהייט".

די פראַזע האָבען מיר פיל מאָל געהערט דורך די ליפען פון לעאָן בלום, וועמענס רבי און סאָציאַליסטישער ערציהער. עס איז געווען דער טראַגיש ערמאָרדעטער זשאַן זשאַרעס.

חתונות צווישען יוד. קאלאניסטען

מיט אוקראַינישע מיידלעך פערמעהרען זיך.

מאָסקווע, (י.ט.א.) ווי עס בעריכטעט די דעלעגאַציע פון כאַרקאָווער אַרבייטער, וואָס איז געשיקט געוואָרען צו בעזוכען די יודישע קאָלאָניעס פון קריוואָראָגער ראַיאָן, ווערט די צאָהל חתונות צווישען דער יודישער און אוקראַינישער יוגענד אין די קריוואָראָגער קאָלאָניעס פון יאָהר צו יאָהר גרעסער, און ווערט בעטראַכט אַלס נאַטירליכע ערשיינונג.

די דעלעגאַציע האָט געפונען, אַז די יודען האָבען זיך גאַנץ איינגעלעבט אין די קאָלאָניעס און טוען זייער אַרבייט נישט ערגער, ווי די אַלטע איינגעפונדעוועטע אוקראַינישע פויערים.

20 טויזענד מענשען

האָבען געביטען אין רוסלאַנד זייערע פאַמיליען־נעמען.

ווי עס בעריכטעט די לענינגראַדער „קראַסנאַיאַ גאַזעטאַ" האָבען פאַר די 10 יאָהר זינט די סאָוויעטען־רעגירונג האָט ערלויבט יעדען איינעם צו בייטען זיין פאַמיליען־נאָמען, 20 טויזענד פערזאָן בענוצט זיך מיט דעם רעכט און געענדערט זייערע נעמען. פאַר די לעצטע צוויי יאָהר אָבער, בעריכטעט די צייטונג, איז שטאַרק געפאַלען די צאָהל פון די, וואָס ווענדען זיך נאָך אַנ'ערלויבעניש אומצובייטען זייערע נעמען.

——:0:——

די פאסט זאל ארויסגעבען געלד-זענדונגען אום זונטאג.

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש). דאָס פאָסט־מיניסטעריום האָט בעשלאָסען אין דער נאָהענטסטער צייט איינצופיהרען, אַז געלד־איבערווייזונגען און ווערט - בריף זאָלען צוגעשטעלט ווערען די אַדרעסאַטען אויך אין די זונטאָגען און חגא־טעג. ס'איז אויך ערשינען אַ פעראָרדנונג, אַז געלד־זענדונגען, וואָס וועלען אין פערלויף פון 3 טעג נישט אויסגעצאָהלט ווערען, זאָלען צוריקגעשיקט ווערען צו די אָבזענדער.

בענק, וואס זייער גרונד-קאפיטאל איז קלענער ווי 5 מיליאן זלאטעס ווערן ליקווידירט

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש). די נייע פאָרשריפטען וועגען די בענק אין פוילען געהען איצט אריין אין קראַפט. אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם ווערען די בענק, וואָס פערמאָגען אַ גרונד־קאַפּיטאַל ווייניגער ווי 5 מיליאָן זלאָטעס מוזען זיך שליסען. בלויז אין וואַרשאַ וועלען זיך מוזען ליקווידירען 10 גאַנץ גרויסע בענק.

רומענישע רעגירונג פערמאכט

יודישע און אוקראַינישע סאָציאַליסטישע צייטונגען.

טשערנאָוויץ. (יט"א) לויט אַ פעראָרדנונג פון אינערן - מיניסטעריום זענען דאָ אָבגעשטעלט געוואָרען די צייטונגען: „יודישע פאָלקסצייטונג", דער אָרגאַן פון „אַרבייטער־בונד" און די וואָכענצייטונג „באַראַטבאַ", דער אָ־גאַן פון דער אוקראַינישער ס. ד. פּאַרטיי אין רומעניען.

געגען דער דאָזיגער פּע אָרדנונג האָט די אינטערנאַציאָנאַלע ס. ד. פּאַרטיי איינגעאָרדענט אַ פּראָטעסט פערזאַמלונג.

לייכטע ערד-ציטערניש אין ירושלים.

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש). היינט 5.45 אינדערפריה האָט זיך דאָ געפיהלט אַ לייכטע ערד־ציטערניש. די ערד־ציטערניש האָט קיין שאָדען נישט אָנגעמאַכט.

אלפרעד מאנד גיט א הלואה

אויף צו בויען אַ שאָסעע חיפה — הר הכרמל.

ירושלים, 5 (יט"א טעלעגראַפיש). דאָ איז דערהאַלטען געוואָרען אַ מיטטיילונג, אַז לאָרד מעלטשער (סיר אַלפרעד מאָנד) האָט אויסגעדריקט זיין הסכמה אויף צו געבען אַ הלואה פון 6.000 פונט אויף אויסצובויען אַ שאָסעע פון חיפה ביז צום הר הכרמל.

ס'ווערט דערביי געשטעלט אַ תנאי, אַז די א"י־רעגירונג אָדער די חיפה'ער זעלבסטפערוואַלטונג זאָל די הלואה גאַראַנ־ירען.

דער סטאלינער רבי איז פוילען

וועט ענטשיידען דעם שטרייט צווישען אַ יודישער קהלה אין אוקראַינע און איהרע שוחטים.

מאָסקווע. (יט"א). די יודישע קהלה אין אָלעווסק, אוקראַינע, קען נישט דורכקומען מיט איהרע שוחטים פון שטעטעל. דער קאַמף צווישען דער קהלה און די שוחטים איז אַ גאַנץ ערנסטער, און עס איז נישטאָ קיינער אויף וועמען ביידע צדדים זאָלען זיך וועלען פערלאָזען.

ענדליך האָבען ביידע צדדים איינגעשטימט צו שיקען זייערע טענות שריפטליך צום סטאָלינער רבי'ן, וואָס וואוינט איצט אין פוילען, כדי ער זאָל אַרויסגעבען אַ פּסק־דין וועגען דעם שטרייט.

פערברענט א גרויסע שוהל.

גרויסע שרפות אין אַ רייה רומענישע שטעדט.

טשערנאָוויץ (יט"אַ). אין גאַלאַץ, קלויזענבורג און באַקו זענען אויסגעבראָכען גרויסע שרפות. אין באַקו זענען פערברענט געוואָרען צעהן יודישע הייזער, צווישען זיי די גרויסע שוהל פון באַקו. דער שאָדען בעטרעפט 70 מיליאָן לעי.

„נייער פאלקסבלאט"

לאָדז. 6 אויגוסט 1928

לאָדז. 5 אויגוסט 1928

די פאָליטיק
פון „געהיימנישפולען שלייער".

מיר האָבען נישט קיין גרונד זיך צו בעקלאָגען אויף דעם היי-יאָהריגען אזויגערופענעם „אי-נערקעס סעזאָן". אמת, קיין גרויסע געשעהענישען האָבען מיר נישט געהאט אין די לעצטע וואָכען אין אונזער איננערליכער פאָליטיק, דערפאַר אָבער לעבען מיר אין א צושטאַנד פון שטענדיגער שפאַנונג. מען וואַרט אויף עפּיס, וואָס דאַרף פאָרקומען, מען ווייסט נישט בעגנוי וואָס און דערפאַר שאַפען זיך די ווילדעסטע קאָמבינאַציעס און קלאַנגען.

מען רעדט וועגען לעגיאָניסטען-צוזאַמענפאָהר אין ווילנע. די, געוועהנליך, גוט אינפאָרמירטע רעגירונגס-בלעטער לעגען גרויס געוויכט אויף דעם צוזאַמענפאָהר, מען שמועסט וועגען א גרויסער רעדע פון מאַרשאַל פילסודסקי, וועגען דער אָנוועזענהייט פון אלע אונזערע מיניסטאָרען ביי דער דאָזיגער קאָנפערענץ און וועגען די „וויכטיגע" רעזולטאַטען, וואָס וועלען דאַן קומען.

אין וואָס וועט בעשטעהען די וויכטיגקייט פון די רעזולטאַטען?

מען ווייסט עס ווידער נישט בעגנוי, עס זענען נאָר פאַרהאַן השערות.

אפשר איז עס נישט קיין צופאַל, וואָס גראָד איצט טרעטען אַרויס א רייהע קאָנסערוואַטיווע צייטונגען מיט פראָיעקטען פון א נייער געזעלשאַפטליכער אָרדנונג, וועלכע איז כמעט א לעבעדיג אָבבילד פון דעם פאַשיסטישען סיסטעם אין איטאַליען?

יעדענפאַלס שאַפט דער „געהייגישפולער שלייער", וואָס איז זינט העכער צוויי יאָהר אויסגעשפרייט איבער א יעדער נייעם שריט פון אונזערע רעגירונגס-ספערען, א שטימונג פון א שטענדיגער שפאַנונג אין לאַנד און ווען מ'לעגט זיך אין אָוועגד שלאָפען, ווייסט מען ביי אונז קיינמאָל נישט צי וועט דער אינדערפריה נישט ברענגען ווידער עפּעס אַנ'איבעראַשונג. ס'קען זיין. אז עס איז אפשר פראַקטישער און לייכטער צו רעגירען, אויב מען קען זיך אין דער רוה און שטיל צוגרייטען א יעדען שריט און מען ווערט און פאָראויס נישט געשטערט דורך די נביאות'ן און קריטיק פון דער עפענטליכקייט, אָבער פון דער אַנדערער זייט וואָלט מען אויך נעדאַרפט בערעכענען, אַז די אינערליכע רוהיגקייט פון דער בעפעלקערונג פאָדערט, אז מען זאָל אויסמיידען וואָס מעהר די מאָמענטען פון אַלגעמיינער פאָליטישער שפאַנונג. צו דער אַרבייט ביים פונאַנדערבוי פון לאַנד זענען דאָך אַזוי נויטיג רוהיגע נערווען.

אויב די פאָליטיק פון געהיימנישפולען „שלייער" ברענגט נישט אין לאַנד קיין נוצען, דאַן ברענגט זי אין אויסלאַנד שוין ממש שאָדען.

ביי א בעזוך אין וועלכער ס'איז אויסלענדישער רעזידענץ אין אייראָפּאַ מוז ציהען די אויפמערקזאַמקייט די לײדענשאַפט, מיט וועלכער די מייסטע צייטונגען פערשפרייטען די ווילדעסטע קלאַנגען וועגען פוילען. היינט שרייבען די צייטונגען וועגען דער אָדער יענער פראָמינענטער פערזענליכקייט, וואָס פלאַנט זיך בקרוב צו קרוינען אלס מלך, מאָרגען ברענגט מען א ידיעה וועגען א מיניסטער, וואָס איז אויף א געהיימנישפולען אופן אַרויסגעפאָהרען פון לאַנד און מען ברענגט דערמיט אין צוזאַמענהאַנג א סענסאַציאָנעלע קאָמבינאַציע.

נישט תמיד פערשפרייט די אויסלענדישע פרעסע די אלע קלאַנגען אויס ביזוויליגקייט אָדער אויס שנאה צו פוילען.

א רעדאַקטאָר פון אַנ'אויסלענדישער אָנגעזעהענער צייטונג האָט אויף מיין פאָרוואורף, פאַרוואָס ער דריקט אַזעלכע נאַרישע שמועות וועגען פוילען געענטפערט:

„אונזער וואַרשאָווער קאָרעספּאָנדענט פערפיגט יאַ איבער קיינע נאַכריכטען. אַלעס איזט יאַ ביי איהנען געהיים, וויר בעקאָמען נור געדיכטע!".

איידער מיר געהען בעשולדיגען די אויסלענדישע פרעסע, פאַרוואָס זי פערשפרייט פאַלשע קלאַנגען וועגען פוילען, דאַרפען מיר קודם כל בערעכענען, צי איז מען אין דעם נישט שולדיג ביי אונז אַליין דערמיט, וואָס מען פיהרט א פאָליטיק פון שטענדיגע איבעראַשונגען.

מ'וואָלט זיך באמת געקאָנט פערשפאָרען נישט איין עגמת-נפש, ווען מען וואָלט ענדליך אַראָפּגענומען דעם שלייער פון געהיימנישען, וואָס איז אויפגעהאָנגען איבער די אויגען פון די פוילישע בירגער.

ש. גאָטליב.

ווירטשאַפטס-קאַמף אין ענגלאַנד.
ערב א לאָקאַוט אין דער ענגלישער טעקסטיל-אינדוסטרי.

אין דער שפינעריי פון פאַבריקאַנט ראַמזאַי און אָלדהאַם איז אויסגעבראָכען א שטרייק, ווייל די אינהאַבער האָבען געוואָלט פערלענגערן דעם אַרבייטס-טאָג און קירצען די לױנען. דער פערבאַנד פון די טעקסטיל-אינדוסטריעלער האָט בעשלאָסען, אַז אויב די אַרבייטער וועלען ביז'ן 11. אויגוסט נישט צוטרעטען צו דער אַרבייט, וועט ערקלערט ווערען א לאָקאַוט אין אלע שפינערייען, וואָס שפינען אַמעריקאַניש און עגיפּטיש בוימוואָהל.

די 700 פאַבריקען בעשעפטיגען 700,000 אַרבייטער, וואָס זענען פערנומען ביי 56 מיליאָן שפינדעל.

דאָס אָפּשטעלען די אַרבייט אין די שפינערייען וועט גורם זיין צום אָפּשטעלען די אַרבייט אויך אין די וועבערייען מיט 80,000 וועב-שטולען. וואָס בעשעפטיגען 300,000 אַרבייטער.

ערשט האָט זיך פערענדיגט דער סכסוך מיט די אייזען-באַהנען. די עקספּאָרטערען האָבען געפאָדערט, אַז ס'זאָלען פערביליגט ווערען די פראַכט-קאָסטען. די אייזענבאַהנען האָבען דאָס נישט געקענט נאָכקומען; דאַן האָט די רעגירונג אַסיגנירט א סובסידיע פון 4 מיליאָן פונט שטערלינג, און די אַרבייטער זענען איינגעגאַנגען, אַז זייערע לױנען זאָלען געקירצט ווערען אויף 2 און א האַלב פראָצ. אָבער דערפאַר איז זיי גאַראַנטירט געוואָרען, אַז זיי וועלען איצט, אָנשטאָט 4 טאָג אַרבייט בעקומען 5 און אפשר פולע 6 טעג אַרבייט.

די פראַגע וועגען דער שווערער עקאָנאָמישער לאַגע און וואַקסענדער אַרבייטסלאָזיגקייט איז אויך בעריהרט געוואָרען אין פאַרלאַמענט. דער פרעמיער באַלדווין האָט ערקלערט, אַז ס'איז נישטאָ קיין אַנדער אויסוועג, ווי פערשטאַרקען די עמיגראַציע אין די קאָלאָניעס. אגב האָט די קאָמיסיע וועגען לעזען די אַרבייטסלאָזיגקייט פאָרגעשלאָגען צו קאָלאָניזירען 200.000 מאַן.

די קאָלאָניעס שמעקט וועהניג אַזאַ קאָלאָניזאַציע פון אינדוסטרי אַרבייטער. זיי וואָלטען אויף איהר מסכים געווען אונטער'ן בעדינג פון איינפיהרען דעם פרינציפּ פון „אימפעריע-פּריוויליגיעס". (ד.ה. א געגענזייטיגער אָפּמאַך צווישען די קאָלאָניעס מיט דער מעטראָפּאָליע, לויט וועלכען די קאָלאָניע-און מעטראָפּאָליע-אויסאַרבייטונגען דאַרפען אין די ראַמען פון דער בריטישער אימפעריע בעפאָרצוגט ווערען פאַר אַנדערע). אַזאַ פרינציפּיעלער בעשלוס איז אָנגענומען געוואָרען אויף דער לעצטער בריטישער קאָנפערענץ פון די ענגלישע דאָמיניעס, אָבער ביז איצט איז ער נאָך נישט דורכגעפיהרט געוואָרען אין לעבען.

און דער אויסטראַלישער פרעמיער בריס האָט אין א רעדע איצט אויפגעקלערט, אַז מ'דאַרף זיך זעהר פאָרזיכטיג בעציהען צום עמיגראַציע-ענין, ווייל די צו שטאַרקע עמיגראַציע קיין אויסטראַליען, למשל, קען אין אויסטראַליען גופא אַרויסרופען אַנ'אַרבייטסלאָזיגקייט.

די ווירטשאַפטליכע לאַגע פון ענגלאַנד פערשאַפט איהר פיל זאָרגען. דער קױהלען-שטרייק וואָס איז געווען א פועל יוצא פון דער ווירטשאַפטליכער לאַגע, איז געוואָרען א פאַקטאָר וואָס האָט גורם געווען צו ווייטערע קאָמפּליקאַציעס אין דער מלוכה-ווירטשאַפט, און איינע פון זיי קען ווערען דער נייער גרויסער שטרייק פון די טעקסטיל-אַרבייטער.

אויפ'ן דאָזיגען פאָן וואַקסט די אונצופרידענהייט ביי די אַרבייטער. און אין דער אַרבייטער-פאַרטיי פערשאַרפט זיך דער קאַמף צווישען מאַקדאָנאַלד מיט דער אָפּאָזיציע, וועלכע ווערט אָנגעפיהרט פון מעקסטאָן און קוק.

די אָפּאָזיציע האָט איצט צוו. אַנד. אָנגענומען א פאָדערונג צו נאַציאָנאַליזירען די אינדוסטריע אָהן ענטשעדיגונג פאַר די אייגענטימער.

א קאַמף קומט אויך פאָר צווישען די קאָנסערוואַטיסטען. א טייל פון זיי האַלטען, אַז כדי צו שטאַרקען די היימישע אינדוסטריע, מוז איינגעפיהרט ווערען א שוץ צאָל. און ס'זאָל ווייטער געפיהרט ווערען די „פּראָטעקציאָנס-פּאָליטיק" בנוגע דער שווער-אינדוסטרי. דער שאַרפסטער געגנער פון דער דאָזיגער פּאָליטיק איז אָבער דער פינאַנץ-מיניסטער טשערטשיל. זיין געגנער איז דער אינערן-מיניסטער דזשאָנסאָן היקס, און ער האָט נאַטירליך הינטער זיך די איבערוויגענדע מעהרהייט פון די אינדוסטריעלער קאָנסערוואַטיסטען.

אויף א פערזאַמלונג פון די קאָנסערוואַטיסטען איז אפילו געשטעלט געוואָרען אַנ'אונצוטרויוואָטום פאַר טשערטשיל'ן, און נאָר דאָס אַריינמישען זיך פון סער ראָבערט האָרן, האָט איהם אָפּגעראַטעוועט פון דעם אונצוטרוי-וואָטום.

נאָך שווערער איז געוואָרען זיין לאַגע, ווען געגען איהם איז אַרויסגעטראָטען אין קאַמף טשעמבערלען, וועלכער האָט הינטער זיך 200 דעפּוטאַטען. די דאָזיגע דעפּוטאַטען האָבען געשיקט א דעלעגאַציע צום פרעמיער באַלדווין מיט דער פאָדערונג, אַז די קאָנסערוואַטיווע פאַרטיי זאָל ווייטער שטיצען דעם פּראָטעקציאָניזם" — א לאָזונג וועלכען זיי האָבען אַרויסגעשטעלט צו די פאַרלאַמענט-וואַהלען.

און באַלדווין קען זיך קיין עצה נישט געבען. די ווירטשאַפטליכע פערוויקלונגען רוקען אַרויס שפּאַלטונגס-מעגליכקייטען אין דער אַמאָל אַזוי מעכטיגער קאָנסערוואַטיווער פאַרטיי. דער קאַמף פאַר די ווירטשאַפטליכע אינטערעסען פון פערשידענע גרופּען וועט זיך באַלד צופלאַקערען אין ענגלאַנד און דער אויסגאַנג וועט האָבען א השפּעה אויף דער געשטאַלטונג פון דער ווירטשאַפט אין גאַנץ אייראָפּאַ.

ש.

אהן אנ'אויסוועג.
וואו זאלען זיך אַהינטון 50.000 וויענער יודען?

דאָס עסטרייכישע יודענטום האָט געוואַלדיגע זאָרגען מיט דער יודישער יוגענד בכלל און מיט די ברייטע שיכטען פון דער יודישער אינטעליגענץ, בפרט. נישטאָ קיין האָפנונג אויף פרנסה פאַר'ן אויפוואַקסענדיגען דור, נישטאָ קיין פּלאַץ פאַר יודישע געלערנטע, פאָרשער, קינסטלער און אַנדערע גייסטיגע אַרבייטער.

אַנדערע לענדער און פעלקער זעגען גליקליך מיט אַ הויכען קולטורעלען ניוואָ. אין אַלע יונגע מלוכות פון פרידענס-טראַקטאַט ווערען אַסיגנירט געוואַלדיגע בודזשעט-סומען צו פערברייטערן די אינטעליגענץ-שיכטען פון פאָלק, כדי צו ערציהען און אויסבילדען אַ נגעגוגענדען נאָכוואוקס אין קונסט וויסענשאַפט. אפילו די קולטורעל הויכשטעהענדיגע עסטרייך מיט איהר איבערפלוס פון מיטעלמעסיגער אינטעליגענץ אויף אַלע געביטען פון גייסטיגען לעבען און אַפילו אויך מיט גענוג אינטערנאַציאָנאַלע גדולים אין קונסט און וויסענשאַפט, מוז אויך אויסגעבען געוואַלדיגע געלדער אויף וויסענשאַפטליכען נאָכוואוקס און בעציהען אפילו נייע געלערנטע פון אויסלענדישע אוניווערזיטעטען.

נאָר דאָס ווינער יודענטום האָט פון יאָהר צו יאָהר שווערע דאגות מיט דער ווירטשאַפטליכער פערזאָרגונג פון גאַנצען נייעם דור, ספּעציעל מיט דער ריפלאָם-אינטעליגענץ אין אַלע צווייגען פון עפענטליכען לעבען. אין דער לעצטער צייט האָט זיך די פראַגע אַזוי שאַרף צוגעשפּיצט, אַז זי איז געוואָרען כמעט אַנ'עקזיסטענץ-פּראָבלעם פון עסטרייכישען יודענטום. אויך די געשוואָלענע ציפערן פון אַרויסטרעטונגען פונ'ם יודענטום און פון זעלבסטמאָרדען שטעהען אין אַ נאָהענטער שייכות מיט דער קאַרדינאַלער פרנסה-פראַגע פון דער ווינער יודישער בעפעלקערונג.

עס איז אמת, אַז אויך די קריסטליכע דייטש-עסטרייכישע בעפעלקערונג שלאָפט נישט אויף רויזען און גירלאַנדען. אין פערקלענערטען, ווירטשאַפטליך-פונאַנדערגעריסענעם עסטרייך פיהרט יעדער שטאַנד און יעדער מענש אַ שווערען לעבענס-קאַמף. ספּעציעל אין ווין, וועלכע איז אַלס הויפּט-שטאָט צו גרויס און צו שטאַרק איבערפעלקערט אין פערהעלטעניש צום קליינעם הינטערלאַנד. אָבער דער ווינער יוד פיהרט דוקא אַלץ יוד. אז נאָר צוליב זיין יודענטום אַ טויזענד מאָל שווערערע לעבענס- און עקזיסטענץ-קאַמף.

דער קריסטליכער אַרבייטער, בעאַמטער, בעל-מלאכה, קינסטלער אָדער געלערנטער געפינט אָפענע טירען אומעטום, וואו עס איז נאָר פאַרהאַן אַ פרייער פּלאַץ פאַר אַרבייט, בעשעפטיגונג און פרנסה בכלל, בעת דער יוד שטעהט איבעראַל פאַר צוגעקלאַפּטע טירען און ווערט נישט אַריינגעלאָזען אפילו דאָרט, וואו די קריסטליכע עסטרייך האָט נישט קיין קאָנקורענט פאַר'ן יודען. מען ברענגט בעסער אַ גאַנצע אָרער האַלבען נול פון אויסלאַנד — פערשטעהט זיך אַ קריסטליכען רייטש — איידער אויפצונעהמען דעם אינטערנאַציאָנאַל-בעקאַנטען יודישען קאַנדידאַט. די ווינער ליבעראַלע צייטונגען זענען אָפט אין כעס אויפ'ן ראַזינען אַנטיסעמיטישען פערוואַלטונגס-סיסטעם אין גאַנצען לאַנד, עס ווערען אָפט געבראַכט ביישפּילען מיט די נעמען פון די איבערגעגאַנגענע יודישע בעווערבער. אָבער גראָד דערפאַר, וואָס עס איז אַ פעסטע אַנטי-יודישע שיטה אפילו אין די סאָציאַל-דעמאָקראַטישע פערוואַלטונגען פון עפענטליכע אַמטען, קען די קריטיק נישט פיל העלפען. דוקא דערפאַר איז דאָך די גאַנצע פראַגע אַזוי שאַרף געוואָרען אין דער לעצטער צייט.

די קאַריערע אַלס בעאַמטער אין מלוכה'שע אָדער קאָמונאַלע אַמטען און אינסטיטוציעס איז פולקום פערמאַכט פאַר דער אויסשטודירטער יודישער יוגענד. מען פּרובט אפילו נישט מעהר קריגען אַ פּלאַץ אין אַלע די עפענטליכע איינריכטונגען, אין וועלכע עס ליגט גענוג געלד פון יודישע שטייער-צאָהלער. פערשטעהט זיך, אַז די שטרענגסטע באַריקאַדען זענען אויפגעשטעלט אין די שולען געגען אַריינדרינגען חס-וחלילה פון אַ יוד אַלס לעהרער אין די נאָרמאַל-שולען. אין די אַנדערע אַמטען וויל מען נישט געבען קיין פרנסה דעם יוד, בעת אין די שולען מוז מען נאַטירליך אָפּהיטען די קריסטליכע קינדער פונ'ם איינפלוס פון יודישען לעהרער. דאָס זאָגט מען נאַטירליך עפענטליך נישט אַרויס. אָבער מען טוט עס קאָנסעקווענט און אַזוי סיסטעמאַטיש, אַז מען קען צעהלען אויף די פינגער די יודישע לעהרער אפילו אין די געדיכט-יודישע בעזירקען.

פלעגען יודען זיך מוזען שטופּען מאַסענווייז און די פרייע אינטעליגענץ-פרנסות: דאָקטוירים, אַדוואָקאַטען, אינזשיניערען און דער פרייער בוי-טעטיגקייט און אַלס פריוואַטע בעאַמטע און אָנגעשטעלטע אין די בענק, אין די פאַבריקען, אין די גרויסע געשעפטס-הייזער און אין די געשעפטליכע קונסט-אונטערנעהמונגען. זענען אָבער אַלע פרייע אינטעליגענץ-פרנסות אַזוי איבערפילט אין די לעצטע יאָהרען, אַז טויזענדער דאָקטוירים און אַדוואָקאַטען זענען נישט בכח אַרויסצושלעפּען אפילו אַ טרוקען שטיקעל ברויט. די אינזשיניערען און אַרכיטעקטען האָבען פשוט נישט וואָס צו טון, ווייל עס איז איבערהויפּט נישט פאַרהאַן קיין פריוואַטע בוי-טעטיגקייט און וויען צוליב דער סאָציאַליסטישער וואוינונגס-פּאָליטיק פון דער ווינער געמיינדע. אַ גאַנצע אַרמעע פון אַלטע גענייטע אַרכיטעקטען און בוי-מייסטערס געהט אַרום פולקום לעדיג און פילט אויס אַ גרויסען פּראָצענט-זאַץ פון אינטעליגענטען פּראָלעטאַריאַט, האָבען נאַטירליך יונגע טעכניקער אוראי קיין שום האָפנונג נישט צו פערדינען אַ שטיקעל ברויט פון זייער פרישען ריפלאָם.

די בענק ווירער, אפילו די גרויסע און זעהר רייכע נעהמען שוין לאַנג נישט אָן קיין נייע אָנגעשטעלטע. אַדרבה, יעדעם יאָהר ווערט געקינדיגט אַ גרויסע צאָהל פון פריהערע אָנגעשטעלטע, וועלכע פערמעהרען די מחנות פון אַרבייטסלאָזע. די עסטרייכישע בענק רעדוצירען זייער שטאַנד אין הסכם מיט דער פערקלענערונג פון דער מלוכה.

(ווייטער זעה 6-טע זייט).

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

6 מאָנטאָג | כ אב תרפ"ח

אויגוסט

זון-אויפגאַנג 4.02
זון-אונטערגאַנג 7.21

די וואהלען צו דער האנדעלס=קאמער

וועלען פארקומען דעם 28. אקטאבער ד. י.

(—) אין דער וואיעוואודזשטווע איז פאָרגעקומען די ערשטע זיצונג פון דער הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע צו די וואַהלען פון דער האַנדעלס־קאַמער אין לאָדז.

אַלס מיטגלידער אין ןדער קאָמיסיע זענען דורכ'ן הויפּט־וואַהל־קאָמיסאַר, אינזש. בייער נאָ־מינירט געוואָרען די ה"ה: דר. מאַרצעלי באַר־טשינסקי, ראָמאַן ביבערנאַל, יאַקוב אייזנער, זיגמונט פּירלער, יאַקוב ליבראַך, עדוואַרד ווייגט און דר. יוזעף זאַקס.

אין דער זיצונג האָבען זיך בעטייליגט אַלע, אויסגערעכענטע מיטגלידער פון דער קאָמיסיע, אויסער דעם דר. זאַקס, דער פאָרשטעהער פון סוחרים־פעראיין (פּיעטריקאָווער 73) וועלכער איז אויף דער זיצונג רעפּרעזענטירט געוואָרען דורכ'ן דירעקטאָר ה' מ. היימאַן.

דער פאָרזיצער ה' אינזש. בייער האָט געעפענט די זיצונג מיט אַ קורצער רעדע, אין וועלכער ער האָט אונטערגעשטראָכען די נויטיגקייט פון אַזאַ אינסטיטוציע, ווי עס וועט זיין די האַנדעלס־קאַמער אין פאָרגעלעגט אַז אויף דער זיצונג זאָל מען בעהאַנדלען די פראַגען, אויף ווען צו בעשטימען די וואַהלען, וואו און וויפיל ס'זאָלען זיין וואַהל־בעצירקען א. ד. גל.

נאָך אַ לענגערער דיסקוסיע איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז די וואַהלען צו דער האַנדעלס־קאַמער אין לאָדז וועלען פאָרקומען, זונטאָג, דעם 28־טען אָקטאָבער ה. י.

דעם 31. ה. ח. דאַרפען ווערען פאָרגעלעגט די וואַהל־ליסטעס. די וואַהל־ליסטעס דאַרפען זיך געפונען אין יעדען וואַהל־קרייז אין משך פון צוויי וואָכען, וואו זיי וועלען קענען ווערען אַרורכגעקוקט דורך פעראינטערעסירטע און אין משך פון די צוויי וואָכען וועט מען אויך קענען אָפּגעבען רעקלאַמאַצ־יעס.

ווייטער איז בעשטימט געוואָרען צו מאַכען אין לאָדז — 13 וואַהל־בעצירקען און אין לאָדזער פּאָוו־יאַט — 15 בעצירקען.

ס'איז אויך בעשלאָסען געוואָרען צו נעהמען פון דער קראַנקען־קאַסע אַ ליסטע פון די אַלע אָנגעשטעלטע אין פאַבריקען א. ד. גל. וועלכע האָבען וואַהל־רעכט צו דער האַנדעלס־קאַמער.

בעת די אַלגעמיינע וואַהלען וועלכע, ווי שוין געזאָגט, וועלען פאָרקומען דעם 28 אָקטאָבער ה. י. וועלען געוועהלט ווערען צוויי פינפטעל פון דער גאַנצער צאָהל ראַטמענער ד"ה 12 פון דער אינ־דוסטריע און 12 פון דער האַנדעלס־סעקציע, די איבעריגע ד"ה נאָך 18 ראַטמענער, וועלען אויס־געוועהלט די פעראיינען אין נישט אָפּהענגיג פון די 6 ראַטמענער, וועלכע דאָס מיניסטעריום נאָמינירט — קענען ווערען צו קאָאָפּטירט נאָך 6 ראַטמענער.

די צווייטע זיצונג פון דער וואַהל־קאָמיסיע וועט צונויפגערופען ווערען דעם 13־טען ה. ח.

ביי דער געלעגענהייט איז כדאי צו דערמאָהנען אַז די האַנדעלס־קאַמערן, וועלען צווישען אַנדערען, אויך קענען אַרויסגעבען פערשידענע בעשייניגונגען און בעשטעטיגונגען.

אין דער ערשטער רייה, וועלען די קאַמערן אַרויסגעבען בעשייניגונגען וועגען דער אָפּשטאַמונג און אויסאַרבייטונג פון די סחורות.

אויסערדעם וועלען די האַנדעלס־קאַמערן אַ רויסגעבען בעשייניגונגען, אַז די סחורה, וועלכע ווערט עקספּאָרטירט איז קאָנטראָלירט געוואָרען, א.ז.וו, אַז זי וועט אויף דער צאָל־קאַמער בעפרייט ווערען פון דער פערפליכטענדער עקספּערטיז.

אויך וועלען די האַנדעלס־קאַמערן אַרויס־געבען בעשייניגונגען, בעת אַ שרפה למשל, אָדער אַ שטרייק, אַז די פירמע האָט צוליב די דער־מאָנטע מניעות נישט געקענט צושטעלען די סחורות אינ'ם טערמין, וואָס זי האָט אָפּגעשלאָסען, אויסער דעם, וועלען די קאַמערן קענען אַרויסגעבען זייערע מיינונגען איבער פערשידענע פירמעס, אַז אַזעלכע למשל, עקזעקוטירען, אַז מ'קען מיט זיי אַריינטרעטען אין האַנדעלס־בעציהונגען א. ד. גל. ווי אויך, וועלען די קאַמערן אַרויסגעבען בעשייניגונגען, אַז דער אין דער מוז אין געשעפטליכע אַנגעלעגענהייטען אַרויספאָהרען קיין אויסלאַנד, וואָס פערלייכטערט בעדייטענד, ביים אַרויסנעהמען אַנ'אויסלענדישען פּאַס.

(כ) אין צוזאַמענהאַנג מיט די וואַהלען צו דער האַנדעלס־קאַמער אין לאָדז, וועלכע זענען בעשטימט געוואָרען אויפ' ן28. אָקטאָבער ה. י. האָבעי די היגע פינאַנץ־אַמטען שוין צוגעשיקט דער הויפּט־וואַהל־קאָמיסיע אַ ליסטע פון די אַלע שטייער־צאָהלער, לויט וועלכער ס'וועט געמאַכט ווערען אַ וואַהל־ליסטע צו די האַנדעלס־קאַמערן.

דער סעקרעטאַריאַט פון דער האַנדעלס־קאַמער האָט שוין אָנגעהויבען אַמטירען אויף זאַ־כאָרניע 66.

—:0:—

די האנדעלס=לאגע אין לאדז.

אויפ'ן היגען טעקסטיל מאַרק הערשט ווייטער אַ שטילשטאַנד. אין דער

בוימוואָל=בראַנזשע

ווערען שוין זייט אַ צייט קיין זומער סחורות איינגאַנ־צען נישט געפאָדערט. אַ קליינע נאָכפראַגע איז געווען אויף סחורות, וואָס געהען אַ גאַנץ יאָהר: לייוועגט, טישטיכער, בעטציג א. אַז. וו. די צאָהל־לונגס־לייסטונג האָט זיך אין ןדער לעצטער צייט נישט געענדערט — זי איז ווייטער מיטלמעסיג און אפילו נאָך נידעריגער. די גרויסע איבערפּראָדוקציע וואָס האָט זיך געשאַפען, די גרויסע לאַגערען פו ןדי אַנ־גראָסיסטען רופט אַרויס אַ שטאַרקע קאָנקורענץ, מ'וויל לייזען, אַ ביסעל אָפּרייניגען די לאַגערען און מ'איז דעריבער נישט אַזוי שטרענג, רעקונג נעמט מען אויף לאַנגע טערמינען. עטוואָס בעסער איז מיט

וואָל=כחורות.

דער זומער־סעזאָן איז אין אַלגעמיין פאָריבער נישט ערגער ווי פאַר אַ יאָהרען. הגם די וועטערען האָבען הייי יאָהר נישט איבריג צוגעשפּילט, האָט עס נישט געהאַט אויף דער וואָהל־אינדוסטריע קיין שטאַרקע ווירקונג — די הורט־סוחרים האָבען זיך בעצייטענס פערזעהען מיט בעשטעלונגען און זיי ווייטער בער־זאָרגט. ראַגענען האָבען די אונגיסטיגע וועטערען זיך געלאָזט פיהלען

די קאָנפעקציאָנערען,

וועלכע ווערען פאַר דער לאָדזער וואָלענער אינ־דוסטריע זעהר אַ וויכטיגער אָפּנעהמער. די קאָנ־פעקציע־אויסאַרבייטונגען האַלטען זיך אין איין פער־גרעסערען, און זיי געפינען פאַר זייערע סחורות אויף דעם נויטיגען אָפּזאַץ צוליב'ן כאַראַקטער פון זייער פּראָדוקציע הויבען זיי אָן צו פעראַרבייטען די סחורות באַלד אין אָנהייב פון סעזאָן און זענען שטענדיג סוקצעסיווע אָפּנעהמער. וועלענדיג זיי בעפרידיגען מוזען די הורטאָוניקעס זיך בעזאָרגען מיט סחורה וואָ ספּריהער.

איצט ווערען געברויכט מענער־ און דאַמען־ווינטער־שטאָפען. די פאָדערונג איז נישט קיין גרויסע און די טראַנזאַקציעס ווערען געמאַכט אויף אָפּען. אַנ'עקספּערימענט זעהר אַ געפעהרליכער נאָכמעהר צוליב דעם וואָס די אָפענע חשבונות דויערען ביז 2 חדשים, און די קאָניוקטור איז דערווייל ווייט פון אַ גלענצענדער, הגם בעסער ווי אין דער בוימוואָהל־בראַנזשע.

די לאַגע אויפ'ן מאַרק זאָל זיך אויפקלערען אין די נאָהענסטע 2 — 3 וואָכען. דערווייל איז די נאָכפראַגע געוואַקסען אויף שטרייכגאַרן, וואָס געהט איצט מעהר ווי קאַמגאַרן. די פרייזען אי ןאַל־געמיין זענען מיט 8 — 10 פּראָצ. העכער ווי פאַר אַ יאָהרען.

די לאַגע אויפ'ן

געלד=מאַרק

ווערט וואָס אַמאָל שווערער, ס'דערמאָנט די חדשים פאַר'ן וואַלוראַזירען די צאָלען, ווען יעדער סוחר האָט געאיילט איינקויפען וואָס מעהר אויסלענדישע סחורות פרי אַריינצוקריגען זיי נאָך לויט'ן אַלטען צאָל־טאַריף און ס'האָט זיך געפאָדערט זעהר פיל מזומן. און פונקט דאַן זענען די קרעדיטען אין באַנק פּאָלסקי און נאָך איהר אויך אין די פּריוואַט־בענק זעהר שטאַרק בעשווערט געוואָרען.

איצט בעמערקט זיך אַ־אַ ערשיינונג: אין צו־זאַמענהאַנג מיט ד יוזמער־אורלויבען ווערען פון די בענק אָפּגעצויגען די איינלאַגען. אויך אַ צווייטער מאָמענט ווירקט אויף דעם אַרויסציהען די איינלאַגען פון די בענק: די אינפאָרמאַציע אויספאָרשונגס־ביוראָס פון די שטייער־אַמטען, וועלכע זוכען די מאַטעריאַלען וועגען די פּריוואַט־קאָנטעס, וואָ סזאָ־לען זיי דינען צו די שטייער־אויסמעסטונגען, בער־וועגען פיל פון די קאָנטאָ־אינהאַבערס אַרויסצו־ציהען זייער מזומן. צולי בדער ראַזינער לאַגע האָ־בען פיל בענק זיך געזעהען געצוואונגען צו בעגרענ־צען דעם דיסקאָנטאָ־קרעדיט, בפרט דעם לאַנג־טערמינינגען. האָט זיך טאַקי אויפ'ן פּריוואַטען דיס־קאָנטאָ מאַרק דער צינז פוס געהויבען און דאָס סוחרטום הויבט זיך אָן צו שטיקען, דאָס איז איצט, ווען אין טעקסטיל־מסחר איז, ווי געוועהנליך אין די חדשים שטיל. דער צופלוס פון אויסלענדישע קרע־דיטען גרויסע און קליינע האָט זיך אויך פערקלענערט און ביי די ראַזינע אומשטענדען קען די פעראָרדנונג וועגען די אויסקונפטס־ביוראָס פון די שטייער־אַמטען ווערען אַ פאַקטאָר, וואָס זאָל שטאַרק פערהאַמעווען אונזער ווירטשאַפטליכען לעבען.

קאנאליזאציע=ארבייטער שטעלען ארויס הוספה=פאדערונגען.

(2) אויף פאָרלעשנע 26 איז פאָרגעקומען אַנ'אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די קאַנאַליזאַציע אַר־בייטער אויף וועלכע ס'זענען אָנגענומען געוואָרען פאָלגענדע בעשלוסען:

1) אַרויסצושטעלען אַ פאָדערונג, אַז די קאַ־נאַליזאַציע־אַרבייטער זאָלען בעקומען רעמזועלבען לוין, וואָס עס בעקומען די פלאַנטאַציע־אַרבייטער.

2) אַרויסצושטעלען אַ הוספה־פאָדערונג פון 15 פּראָצענט, וועלכע איז אַנערקענט געוואָרען פאַר די בוי־אַרבייטער, 3) אַרויסצושטעלען אַ פאָדערונג, אַז די קאַנאַליזאַציע־אַרבייטער זאָלען בעקומען גע־צאָהלט פאַר איבערשעה'ן און 4) צו פאָדערען, אַז די וועכענטליכע אויסצאָהלונגען זאָלען נישט פאָרקו־מען שבת נאָר דאָנערשטאָג.

דער טערמין אויף צו ערלעדיגען די דערמאָהנ־טע פאָדערונגען איז בעשטימט געוואָרען אויפ'ן 10־טען ה. ח.

אַ מאָרד צוליב נקמה.

יאַן האָטאַס פון וואָלטשאַנסקא גאַס האָט אַמאָל געהאַט אַ קאָלאָניאַל געוועלב בשותפות מיט סטעפאַן וויטאָווסקי, דערווייל האָט ער בעמערקט אַז וויטאָווסקי שרכנט זיך צו זיין יונג־ווייבעל. אין אַ שעהנעם טאָג האָט וויטאָווסקי פערקויפט דאָס געוועלב צוגענומען דאָס געלד און איז אַנטלאָפען אָבער מיט איהם איז אויך אַנטלאָפען האָטאַסעס יונגע פרוי.

אין אַ קורצער צייט אַרום האָט האָטאַס זיך דערוואוסט, אַז זיין פרוי איז קראַנק געוואָרען אויף סר־כאָטעם און איז געשטאָרבען.

שבת איז האָטאַס געווען אין פּיעטריקאָוו געהענ־דיג איבער דער גאַס, האָט ער דערזעהען פון דער־ווייטענס וויטאָווסקי'ן דאָס בלוט האָט אין איהם אויפגעקאָכט און ער האָט בעשלאָסען זיך נוקם צו זיין האָט ער געכאַפּט אַ שווערען שטיין און דערלאַנגט האָטאַס'ן אַ קלאַפּ, אַז יענער איז געפאַלען בעגיסענדיג זיך מיט בלוט האָטאַס איז צוגעלאָפען צו זיין קרבן און האָט דאָ דערזעהען זיין ןפאַטאַלען טעות. דער אָנגעפאַלענער איז געווען אַ גאַנץ פרעמ־דער אַ געוויסער סאַמאַרסקי פון פּיעטריקאָוו, וואָס איז אויסערליך געווען ענליך צו וויטאָווסקי'ן. איי־דער מ'האָט אַרויסגערופען אַ דאָקטאָר איז דער קרבן געשטאָרבען. האָטאַס איז אַרעסטירט.

אלגעמיינע פערזאמלונג פון פוטער-הענדלער

און מלעטשארניע אינהאבער.

זונטאָג, דעם 5. יולי איז אונטער'ן פאָרזיץ פון הענעכאָוויטש אין צענטראַלער קליינהענדלער־פעראיין זוואָדזקאַ 5 פאָרגעקומען די אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון די מיטגלידער פון פוטער־הענד־לער און מלעטשאַרניע אינהאַבער.

נאָכדעם ווי ה' מנחם קירשבוים האָט אַרומ־גערעדט די איצטיגע לאַגע פון די קליינהענדלער איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצושליסען זיך אָן דער צענטראַלע.

ס'איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ פערוואַלטונג: פּרעזעס שמואל גענעראַייטש, וויצע־פּרעזעס — יעקב לאַסעצקי, סעקרעטאַר משה טוכמיער, י. קלי־צעווסקי, קאַסירער — ל. זאַקס, י. ליבאַוויניק, צוקער הערשקאָפּף ריינבערג.

אין די אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט=דיזשורען.

(2) מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), ע. מי־לער (פּיעטריקאָווער 46), גראָשקאָווסקי (קאָנסטאַנ־טינער 15), ק. פּערעלמאַן (צגעלניאַנאַ 64), ה. ניצוויאַראָווסקי (אַלעקסאַנדערער 64), און ס. יאַנ־קעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9).

קליינגקייטען

פּאַטשען גאָר?!

פע, פאַני יאַקובסאָהן! איהר האָט אָפּגעטון אַ מלאכה בזויה, אַ מיאוס שטיקעל אַרבייט. ווי שטעהט דאָס אין די „שוואַרצע פינטעלעך": „הרמת יד — נקרא רשע". לא זו הדרך, נישט דאָס איז דער וועג אויף צו פּראָטעסטירען געגען אַ צו־הויכען שטייער, ווי פּאַסט דאָס גאָר פאַר אַ יודען אַ „בעל בית־חומה"...

היתכן, ווי פערשטעהט זיך דאָס עפּעס, הויבען אַ האַנד אויף אַ יודען אַ כלי־טוער, דערפאַר, וואָס ער האָט אייך געשטעלט אַ שטייער, וואָס נאָך אייער מיינונג נאָך, איז דאָס צופיל, און וואָס וואָלט למשל געווען דער בייז, אַז אַזאַ יוד ווי איהר, זאָלט געבען איין מאָל אין יאָהר 300 זלאָטעס לטובת הכלל?

300 זלאָטעס איז נאָך ווערט פאַר איין טאָג זיצען אין גמינע און האָבען צו טון מיט אַזעלכע מענשען ווי איהר זענט...

אויב איהר מיינט, אַז מיט אייער ברוטאַלער האַנדלונג, וואָס איהר האָט געוואַגט צו פּאַטשען אַ יודען, וואָס זיצט כסדר אין דער גמינע אַלס עהרען־מיטאַרבייטער האָט איהר ערנידערט דעם כבוד פון אַ מתעסק בצרכי צבור, האָט איהר אַ גרויסען טעות, ווייל „שלוחי מצוה — אינן ניזוקין".

אַזאַ הפקרות'דיג האַנדלונג, מוז פערצייכענט ווערען, וכדי בזיון וקצף... **ש"א.**

—:0:—

באַנקראָט טערמין פון דער אַקצ. געזעלש. גאַנסקי און ענגעלמאַן

בעשטימט פון 26. מערץ 1925.

דאָס האַנדעלס־געריכט האָט בעטראַכט די בקשה פון איינעם פון די קרעדיטאָרען פון דער באַנקראָטירטער אַקצ. געזעלש. „גאַנסקי און ענגעל־מאַן".

ווי בעוואוסט, האָט בשעתו דאָס קרייז־געריכט ערקלערט די דערמאָנטע פירמע פאַר באַנקראָט זייט'ן 13־טען סעפּטעמבער 1927.

געגען דער דאַטע פון באַנקראָט איז אַרויס־געטראָטען, אין נאָמען פון איינעם פון די קרעדי־טאָרען פון דער דערמאָנטער פירמע, אַדוו. הערש־ליק, וועלכער האָט בעוויזען, אַז די דערמאָנטע פירמע האָט שוין נישט געצאָהלט איהרע התחייבות'ן, דעם 26־טען מערץ 1926.

דאָס געריכט בעקענענדיג זיך מיט די בעווייזען פון אַדוו. הערשליק, האָט מסכים געווען מיט זיינע אויספיהרונגען און האָט די באַנקראָט־דאַטע פון דער אַקצ. געזעלש. „גאַנסקי און ענגעלמאַן" איבערגערוקט אויפ'ן 26. מערץ 1925.

פאַרוואָס וואָלף מעדמאַן איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד?

(2) ווי מיר האָבען שוין נעכטען מיטגעטיילט, האָט זיך שבת נאָכמיטאָג, אויפגעהאָנגען דער 45־יעהריגער שניידער וואָלף מעדמאַן פון קילינסקיע־גאַ 156.

ווי מיר דערוויסען זיך זאָל די סבה פון זעלבסמאָרד זיין געווען די, וואָס מעדמאַן איז שולדיג געווען אַ גרעסערע סומע פאַר פערשידענע שטייערן, וועלכע ער האָט נישט געקענט צאָהלען, צו דעם איז זיין איינציגער זוהן, דער פאַקטישער פרנסה־געבער, אַוועק אין מיליטער, אַזוי, אַז מעדמאַן איז כמעט געבליבען אָהן מיטלען צום לעבען. דאָס האָט איהם דערפיהרט צום פערצווייפעלטען שריט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד.

זאַקען=אַרבייטער אין אַלעקסאַנדער פאָדערן אַ הוספה.

(ב) אויף דער פערזאַמלונג פון די זאָקען־אַר־בייטער אין אַלעקסאַנדער איז בעשלאָסען געוואָרען אַרויסצושטעלען אַ הוספה־פאָדערונג.

פון קינא „קאַסינאָ“.

די בעגײַטע פאָרשטעלונגען אין טעאַטער „קאַזינאָ“ נעהען אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג און ציהען צו וואָס אַ טאָג אַלס אַ גרעסערען עולם. דער איצטיגער פּראָגראַם: א. נ. „די פרוי אָהן אַ נאָמען“ מיט דער בּעטייליגונג פון די בעריהמטע פילם אַרטיסטען יאַצק טראַוואר, און עלגאַ ברינק אין דער הויפּט־ראָלען געהערען צו די שענסטע בילדער פון דעם פילם רעפּערטואַר און פּערמאַנענט אַ גאַנצע רייהע ריהרענדע בילדער וואָס לאָזען איבער אַ שטאַרקען אײַנדרוק אויף די צושויער, די מוזיקאַלישע בעגלייטונג ליגט ווייטער אין די הענד פון בעגאַבטען דיריגענט ה׳ לעאָן קאַנטאָר.

דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט.

פון קינא „ספּלענדיד“.

פון פרייטאָג אָן אין פאַלגענדע טעג ווערט בעגעבען אין קינאָ טעאַטער „ספּלענדיד“ אַ גרויסער ראָפּעלטער שלאַגער פּראָגראַם: 1) די פרעהליכע קאָמעדיע „דער מאַן אָהן אַ חופּה“ מיט דער בעטייליגונג פון בעריהמטע פילם אַרטיסטען גערטרודא אסטאר, גערטרודא אמסטער און רעגינאַלד דעני אין דער הויפּט־ראָלען, 2) די ריהרענדע עראָטישע לעבענס־דראַמע וואָס אילוסטרירט דעם קאַמף פון 2 פרויען וועגען איין מאַנספּערשוין מיט׳ן אַנטייל פון די פילם־אַרטיסטען פּאַט אמאלעי און דער אונפּערגעסליכער גרויסער פירשט סערגיוש פון „מייסע נעכט“, ווי אויך מאַע בוש אין די הויפּט־ראָלען, געהערען צו די שענסטע בילדער פון דעם פילם־רעפּערטואַר. מוזיקאַלישע בעגלייטונג אונטער דער לייטונג פון א. טשורנאָווסקי.

דער זאַל ווערט מעכאַניש ווענטילירט.

פון „גאָנג“.

אין „גאָנג“ ווערט געשפּילט דאָס זעהר פרעהליכע און הומאָרפולע פּראָגראַם „פּראָפעסאָר שטיינאָך אין לאָדז“. אינ׳ם פּראָגראַם בעטייליגט זיך דאָס גאַנצע „גאָנג“־אַנסאַמבל.

———:0:———

ספּאָרט־בעוועגונג.

בערלין, ד. 5. (ספּ. טעל.). נעכטען האָט דאָ געשפּילט דער ביזאיצטיגער מייסטער פון פּוילען „וואַרטאַ“ מיט׳ן שטאַרקען היגען פוסבאָל־קלוב „נאָרד־נאָררוועסטען“ אין אַ פרײַנדשאַפטס־מעטש.

נאָך אַ זעהר אינטערעסאַנט שפּיל האָט זיך דער מעטש פאַרענדיגט מיט אַ פערדינטען נצחון פון „וואַרטאַ“ אין פאַרהעלטניש פון 2:4.

נעכטיגע רעזולטאַטען וועגן דער מייסטערשאַפט אין פּוילען.

וואַרשאַ, 5. (טעלעפאָניש). „לעגיאַ“ (וואַרשאַ) — 1־טער „פוסבאָל־קלוב“ קאַטאָוויץ 3:4.

לעמבערג, 5. (טעלעפאָניש). „חשמונאי“ (לעמבערג) — „ריך“ (קאַטאָוויץ) 4:3. „וואַרשאַוויאַנקאַ“ — „טשאַרני“ (לעמבערג) 3:0.

קראָקאָ, 5. (טעלעפאָניש. „וויסלאַ“ (קראָקע) — „ט.ק.ס.“ (טאָרן) 0:9.

„טוריסטען“—„פּאָלאָניאַ“ (וואַרשאַ) 0:5 (0:0).

פון די מייסטערשאַפטס־קאַמפען וועגען דער „א“ קלאַס אין לאָדז.

„ל.ק.ס.“ I ב. — „הכח“ 0:5 (0:3).
„פּ.ט.צ.“ — „ג.מ.ס.“ 1:2 (1:0).
„וו.ק.ס.“ — „סאַקאָל“ 0:8 (0:2).
„ל.ט.ס.ג.“ — „אַרקאָן“ 1:4.
„ווידזעוו“ — „אוניאָן“ 1:2.

וועגן דער מייסטערשאַפט פון „ב“ קל.

„חשמונאי“ — „שטורם“ 1:2.
„קדימה“ — „קראַפט“ 0:5.
„שטערן“ — „ל.ק.ס. ב II“ 2:0.
„שמשון“ — „סלאָוואַצקי“ 2:3.
„ביעג“ —„ס.ס.ק.מ.“ 0:4.
„הכח“ II — „ל.ק.ס.“ II 0:4.

ה. ב—ן.

אַכטונג, לעטניקעס
ווישניאָוואַ־גוראַ און קראַשעוו!
— דעם —
„נײַעם פאָלקסבלאַט“
בעקומט איהר יעדען פריהמאָרגען פון 8 אַ זייגער אין דער ווילע בענדיטאָוויטש נעבען יאַניצקי פעלדשער בײַם צייטונגס פערקויפער ש. יאַמניק. איך טראָג אויך אָפּ אַ היים.

אַרעסטירט דעם יוד. סוחר גראָסמאַן
צוליב אַ וועקסעל־אַפערע
פון וועלכער ס׳האָבען געליטען אויך לאָדזער פירמעס.

אויפ׳ן ווינער וואָקזאַל אין ביאַליסטאָק איז נעכטען אַרעסטירט געוואָרען דער סוחר גראָסמאַן צוליב פאָלגענדער סבה:

מיט עטליכע חדשים צוריק האָט ג. געעפענט אין נאָוואָרעדאָק אַ גרויסען געשעפט פון פערשידענע סחורות, נישט האָבענדיג גענוג געלד אויף אײַנצוקויפען סחורה, האָט ער געבעטען זײַנע אָנגעשטעלטע אונטערצושרײַבען וועקסלען, ער פלעגט זיי ושירירען און צאָהלען מיט זיי פאַר געקויפטע סחורה אין ביאַליסטאָק, ווילנע, לאָדז און וואַרשע, אָנגעבענדיג רערבײַ, אַז די וועקסלען זענען קונדישע, אַזוי אַרום האָט ג. אָנגעבאָרגט סחורה אויף אַ 7000 זל., אַז ס׳איז אָבער אָנגעלאָפען דער צאָה־לונג־טערמין, זענען די וועקסלען נישט אויסגעקויפט געוואָרען און די אַפערע איז ענטדעקט געוואָרען.

די געליטענע האָבען דעם ענין איבערגעגעבען דער פּראָקוראַטור, וועלכע האָט בעפוילען ג—ן צו אַרעסטירען.

אין געשעפט בײַ איהם האָט מען געפונען סחורה אויף 3000 זל.

בײַ גראָסמאַנען איז אין מאָמענט פון אַרעסט געפונען געוואָרען אַנ׳אויסלענדישער פּאַס, אַ פּנים, ער האָט זיך געקליבען עוקר זײַן קיין אויסלאַנד.

———

דער זומער פאָהר־פּלאַן
גילטיג פונ׳ם 15־טען מאַי 1928.

קאַלישער באַהן־הויף
קומט אָן:

1,46 — פון וואַרשאַ פּערזאָנען־צוג
2,47 — פון פּויזען
6,29 — פון פּויזען שנעל־צוג
6,43 — פון קראָקאָ און קאַטאָוויץ פּערזאָנען־צוג
6,59 — פון פּויזען „ „
7,46 — פון לוויוויטש „
8.51 — פון פּויזען דורך קוטנאָ
9,00 — פון אָסטראָווע „
10,02 — פון וואַרשאָ דורך קוטנאָ
11,01 — פון לעמבערג דורך קוטנאָ
18,18 — פון פּויזען לוקסוס־צוג מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג
18,50 — פון פּויזען פּערזאָנען־צוג
13,10 — פון פּויזען דורך קוטנאָ
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
18,15 — פון קאַליושעק
81,50 — פון פּויזען פּערזאָנען־צוג
18,55 — פון לוויוויטש פּערזאָנען־צוג
20,45 — פון פּלאָצק דורך קוטנאָ
21,45 — פון וואַרשאָ „
22,05 — פון לאַסק „ (אויב ס׳איז נויטיג)
23,12 — פון וואַרשאָ שנעל־צוג
23,25 — פון אָסטראָוו פּערזאָנען־צוג
23,35 — פון קוטנאָ

פאָהרט אָפּ:

0,08 — קיין פּויזען דורך קוטנאָ
2,01 — קיין פּויזען פּערזאָנען־צוג
3,03 — קיין וואַרשאָ „
6,38 — קיין וואַרשאָ שנעל־צוג
7,16 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען־צוג
8,00 — קיין אָסטראָוו „
8,30 — קיין קאָלושקי „
9,08 — קיין פּויזען דורך קוטנאָ
12,31 — קיין פּויזען לוקסוס־צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג)
12,59 — קיין פּויזען פּערזאָנען־צוג
13,15 — קיין וואַרשאָ (דירעקט)
13,35 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען־צוג
14,15 — קיין קוטנא „
15,30 — קיין אָסטראָווע פּערזאָנען־צוג
15,35 — קיין לעמבערג „
15,40 — קיין לוויוויטש פּערזאָנען־צוג
18,26 — קיין וואַרשאָ לוקסוס־צוג (מאָנטאָג, מיטוואָך און פרייטאָג
19,02 — קיין פּלאָצק דורך קוטנאָ
19,11 — קיין אָסטראָווע פּערזאָנען־צוג
19,20 — קיין לוויוויטש „
20,00 — קיין לאַסק (אויב ס׳איז נויטיג)
21,00 — קיין קראָקא און קאַטאָוויץ
21,50 — קיין פּויזען פּערזאָנען־צוג
23,20 — קיין פּויזען, שנעל־צוג

לאָדז — פאַבריטשנאַ
קומט אָן:

1,48 — פון קאָלושקי פּערזאָנען־צוג
5,00 — „ „ „
6,50 — „ „ „
7,24 — „ „ „
7,40 — „ „ „
8,40 — „ „ „
9,50 — פון טשענסטאָכאָוו פּערזאָנען־צוג
11,10 — פון קאָליושעק „
12,45 — „ „ „
13,30 — פון סקאַרזשיסקאָ פּערזאָנען־צוג
14,40 — פון קאָליושעק „
15,40 — „ „
16,35 — פון וואַרשאָ פּערזאָנען־צוג
18,48 — פון קאָליושעק „
19,55 — פון טאַרנאָבזשעג פּערזאָנען־צוג
20,00 — פון וואַרשאָ שנעל־צוג
20,28 — פון קאָלושעק
21,25 — פון קאָלושעק (זונטאָג און חגאות)
21,58 — פון קאָלושעק (ווען ס׳איז נויטיג)

פאָהרט אָפּ:

1,25 — קיין קאָלושעק
4,50 — „ קאָלושקי
6,40 — „ „
7,20 — קיין וואַרשאָ שנעל־צוג
8,30 — קיין קאָלושעק
9,35 — קיין טאַרנאָבזשעג
10,35 — קיין קאָלושעק
11,50 — „ „
14,15 — „ „
14,35 — „ „
15,15 — „ „
16,20 — קיין טשענסטאָכאָוו
17,20 — קיין קאָלושקי
18,25 — קיין קאָלושקי
18,45 — קיין סקאַרזשיסקאָ
19,20 — קיין וואַרשאָ פּערזאָנען־צוג
19,35 — קיין קאָלושעק
20,13 — „ „
21,45 — „ „
23,45 — „ „

ווענדונג צו די ה״ה מחותנים
פון די בעוואוסטע מוזיק = קינסטלער **געבר. טויבע**

דערמיט האָבען מיר דעם כבוד די געעהרטע מחותנים און בעלי־שמחות געפל. מיטצוטיילען, אַז צוליב דעם, וואָס מיר ווערען נישט צו דער געהעריגער צייט פון די מחותנים געוואויר וועגען אייערע אַלע שמחות און חתונות און דורך דעם אַסירט גאַנץ אָפט, אַז די בעלי־שמחות פיהלען זיך בעליידיגט, וואָס מיר קומען נישט צו דער פּינקטליכער צייט אָנצונעהמען די בעשטעלונגען. דעריבער בעטען מיר אַלע מחותנים געפל. אונז צו לאָזען וויסען גענוי די טערמינען, כדי צו קענען ווי געהעריג צופרידענשטעלען די בעלי־שמחות.

גלייכצייטיג ערלויבען מיר זיך אויפמערקזאַם צו מאַכען די געעהרטע ה״ה מחותנים, אַז מיר נעהמען בײַ קיין פאַל נישט אָן קיין שום פאַרוויילונגען, וואָס קענען זײַן פאַרבונדען חלילה מיט חילול השבת. דעריבער האָפען מיר, אַז מיר פאַרדינען דעם פולען צוטרוי פון די ג׳ בעלי־שמחות.

מיט אַכטונג

מוזיק־קינסטלער **געבר. טויבע.**

בעמ.: מעסיגע פרייזען! פאַר אונבעמיטעלטע — אויסנאַהמס־פרייזען!

אָנמעלדונגען נעהמען אויף:

ק. טויבע, נאַווא־צעגעלניאַנאַ 22, י. טויבע, אַלעע 1. מאַי 18.

אַנ׳אָפענער בריף צום „קולטור־אַמט“ אין לאָדז.

ווי ס׳איז בעקאַנט, קומט איצט פאָר אין לאָדז אַ פּאַקער־סטרייק. ס׳איז נישט אַ פּשוט׳ער עקאָנאָמישער סטרייק וועגען אַ לוין־העכערונג א. ד. גל. נאָר דער סטרייק איז אויסגעבראָכען צוליב פאָלגענדע אורזאַכען.

פון לאָדז ווערט אַ גרויסע צאָהל סחורות געשיקט נישט פערפאַקטערהייט, אָדער ווי מ׳רופט עס „לוזעם“. דער עיקר ווערט דעראָרט עקספּעדירען פּראַקטיצירט בײַ לאַדונגען קיין וואַרשאַ און לעמבערג. דער עקספּעדיטאָר נעהמט מעהרסטענטייל אָב די סחורות בײַם פאַבריקאַנט און שיקט עס מיט דערזעלבער פוהר דירעקט צו דער באַהן און מען לאַדעוועט עס דאָרט באַלד אַרײַן אין וואַגאָן. דאָס ווערט פּראַקטיצירט צוליב פיל טעמים: ערשטענס פערביליגט עס שטאַרק דעם אָבצאָהל פאַר דער עקספּעדיציע, ווייל אויב מ׳זאָל פערפּאַקען די סחורות מוז מען זיי ערשט אַהיימנעהמען צו זיך אין לאַגער און דאָס פּעראורזאַכט דאָפּעלטע פוהרלוין, דאַן לײַנוואַנד, פּאַפּיער, שפּאַגאַט, רייפען, ברעטלעך און... פּאַקלוין. צווייטענס איז עס פּשוט טעכניש אונמעגליך צו ערלעדיגען אַלעס אין דעמזעלבען טאָג, ווערענד אומגעפּאַקטע סחורות ווערען באַלד אוועקגעשיקט אין דעמזעלבען טאָג.

דעם אופן צו שיקען „לוזעם“ פּראַקטיצירען אָבער נאָר אַ טייל עקספּעדיטאָרען, ווייל דער גרעסטער טייל עקספּעדיטאָרען שיקען נישט אויף וואַרשאָ און לעמבערג קיינע לאַדונגען און פּאַקען זייערע סחורות.

איך וויל זיך נישט אַרײַנלאָזען אין אַ פּאָלעמיק צי אַ פּראָפעסיאָנעלער פאַראַ״ן קען און דאַרף צווינגען צו אַנ׳אומפּראָדוקטיווער אַרבייט, אָדער ריכטיגער געזאָגט צווינגען צו טון אַנ׳אַרבייט, וועלכע איז אַבסאָלוט איבעריג און נאָר כדי צו נעהמען געלד. איך וויל נאָר בעמערקען, אַז כדי צו פערקלענערן די אַרבייטסלאָזיגקייט (מיט וואָס עס ווערט מאָטיווירט זייער פאָדערונג) וואָלטען די בעשעפטיגטע פּאַקערס נישט געדאַרפט צו אַרבייטען אויף זייערע שטעלעס מעהר ווי 8 שעה און דערמיט געגעבען די מעגליכקייט צו בעשעפטיגען מעהרערע פּאַקערס, נאָד זאָגאַר ווען מ׳וואָלט געוואָלט טאָלערירען אַזאַ אַרט פאָדערונג און סטרייק, וואָלטען זיי דאָך געדאַרפט אָבצושטעלען די אַרבייט נאָר בײַ די עקספּעדיטאָרס, וועלכע שיקען „לוזעם“. דער באַלען־פּאַקער־פעראַיין האָט אָבער פּלוצלינג אָבגעשטעלט די אַרבייט אין אַלע עקספּעדיציעס.

די האַנדלונג האָט פערשטעהט זיך געצוואונגען די עקספּעדיטאָרס צו זוכען מיטלען זיי זאָלען קענען אַוועקשיקען זייערע אָנגעזאַמעלטע לאַגערס, און אַ טייל האָבען זיך געווענדעט צום „פּופּ“ זיי זאָלען שיקען אַרבייטסלאָזע אַרבייטער צו הילף. בײַ טאָג האָבען די עקספּעדיטאָרס נישט געוואָלט אַרבייטען און די אַרבייט איז געבליבען דער עיקר אויף בײַנאַכט. (אגב וויל איך בעמערקען, אַז בײַ אַלע עקספּעדיטאָרס האָבען די פּאַקערס כסדר געאַרבייט בײַנאַכט און ס׳איז געוועזען כשר).

יעצט אָבער זענען די פּאַקערס (מיטגלידער פון „באַלען־פּאַקער“־פעראיין) אַרויפגעגאַנגען מיט פּאָליציי און מ׳האָט כסדר געמאַכט פּראָטאָקאָלען. אויך האָבען די פּאַקערס דיזשורירט בײַם באַהן און „נעהיטען די אָרדנונג“.

היות דער „באַלען־פּאַקער־פעראיין“ שטעהט אונטער׳ן פּראָטעקטאָראַט פון „קולטור־אַמט“ ערלויב איך מיר אָנצופרעגען: 1) צי ס׳איז דעם „קולטור־אַמט“ בעוואוסט, אַז די פּאַקערס האָבען פערשטרייקט נישט צוליב אַ לוין־אַקציע נאָר כדי צו צווינגען די עקספּעדיטאָרס צו „אונפּראָדוקטיווע אַרבייט“? 2) צו ס׳איז אייך בעקאַנט, אַז ס׳איז געוואָרפען געוואָרען די אַרבייט אויך בײַ די עקספּעדיטאָרס ווי מ׳שיקט נישט „לוזעם“, 3) צו טאָלערירט דער „קולטור־אַמט“ איבערהויפּט אַזאַ אַרט שטרייק? 4) צו טאָלערירט דער „קולטור־אַמט“ אַז דער „באַלען־פּאַקער־פעראיין“ אַלס פּראָפעסיאָנעלער פעראיין“ זאָל זיך בעניצען מיט „פּאָליציי־אישע מיטלען.

מיט אַכטונג

*

אַן עקספּעדיטאָר.

Dr. Z. Rakowski
ספּעצ. פאַר אויערן־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקה.
קאָנסטאַנטינער 9, טעלעפאָן 27-81.
אָנ׳ נעמט קראַנקע פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטניצע, נאַרוטשער 17 פון 10—11 און פון 2—3.

דער ראָמאַן פון א טעניס־מייסטערין.

ווי עס שיינט, איז פאַר די וועלט־בעקאַנטע ספּאָרט־מייסטערס ווייניג דעם כבוד און די בעריהמטקייט, וואָס דער ספּאָרט ברענגט זיי איין. זייערע אַרויסטרעטונגען אויף דער אַרענע און אויפ׳ן טעניס־פּלאַץ ברענגען זיי איין געוואַלדיגע סומעס, אָפּטמאָל אַזעלכע, וועלכע דערלויבען זיי צו פיהרען אַ רייכען לעבען אויף זייער גאַנצען צוקונפט, אָבער פאַר זיי איז דאָס נאָך ווייניג. זיי קאָנען זיך נישט שטעלען אַקעגען דעם נסיון אויסצופּרוב׳ען דעם כח פון זייער נאָמען אויך אויף אַנדערע געביטען, למשל אין טעאַטער, וואַריעטע, פילם אָדער ליטעראַטור, און אַזוי אַרום אויסנוצען די ערפאָלגען פון זייער גליק־צייט אין ספאָרט:

קאַרפּאַנטיע למשל, איז, נאָכדעם ווי ער האָט געכאַפּט אַ נאָקאוט, אַוועק אין וואַריעטע און זיך אויך בעטייליגט אין פילם־בילדער, דזשעק דעמפּסי האָט זיך אָפּגעשריבען מיט׳ן פילם און וועט אינגיכען צוזאַמען מיט זיין פרוי, עסטעל טעילאָר, אַרויסטרעטען אין אַ פּיעסע, וואָס איז ספּעציעל פאַר זיי ביידען אָנגעשריבען געוואָרען, דער וועלט־מייסטער טעני האָט געוואָלט בעווייזען דער וועלט, אַז ער פערשטעהט נישט נאָר צו געבען אַ גוט אין די שניים, נאָר אַז ער איז אויך אַ בקי אין ליטעראַטור־לעקציעס וועגען שעקספּיר, ארנע באַרג האָט מוכה געווען די וועלט מיט אַן׳אינטערעסאַנטען בוך וועגען זיין שווים־וועלט־רייזע, און איצט האָט אויך סיוואַנע לענגלען די געוועזענע וועלט־מייסטערין אין טעניס, געשטעלט אַ פוס אין דער ליטעראַטור.

נאָכדעם, ווי קלאָר אַנע האָט געגעבען אַ בעלעטריסטישע שילדערונג פון איהר לעבען, האָט זי אַליין בעשריבען אין איהר אָקאָרשט־דערשינענעם ראָמאַן „שפּיל און ליבע״ די קאַריערע פון אַ טעניס־העלדין, אַ געבוירענע קינסטלערין פון דער טעניס־ראַקעטע, וועלכע ווייס אין אָנהויב אַליין נישט פון איהר גרויסער בעגאַבונג. געגען איהר איינענעם ווילען פיהרט איהר טאַלאַנט זי אַרויס אויף אַ וועג, אויף וועלכען זי ווערט בעראויבט פון די אילוזיעס פון איהר יונגענד־ליבע, און זי מיידט גליקליך אויס די פּענטעס פון אַ פערפיהרער און פאַלט אַריין אין די אויסגעשטרעקטע אָרעמס פון אַ רושענטעלמען מיט אמת׳ע געפיהלען און מיט אַ גרויסע באַנק־קאָנטאָ. ווי זאָגט דער רייטש: „ענדע גוט, אַלעס גוט״, די טאָכטער פון אַן׳אָרימען מאַלער ווערט, אַ דאַנק איהר וואונדערליכען טעניס־שפּילען, נישט נאָר אַ רייכע דאַמע, נאָר אויך די וועלט־מייסטערין פון טעניס.

דער אינהאַלט פון סיוואַנא לענגלען׳ס ראָמאַן איז פאָלגענדיגער:

מאַרסעל פּענראָז איז געצוואונגען זיך צו געזעגענען מיט׳ן שענעם הויף אויפ׳ן ברעג פון דער סענע, וואו זי האָט פערבראַכט איהר גאַנצע יוגענד, און זי פאָהרט קיין ענגלאַנד צו דעם יונגען פריינד פון איהר פאָטער, סער ראָבערט מאָרדען. דאָס קומט פאָר צוליב דעם, וואָס דער אַלטער פּענראָז, מאַרסעל׳ס פאָטער, איז אַריינגעפאַלען אין אַ שווערען מאַטעריעלען מצב און ער אַליין געפינט נישט קיין אַנדער אויסוועג, ווי אַזעקצופאָהרען קיין יאַפּאַן אין קונסט־שליחות פון דער פראַנצויזישער רעגירונג.

מאַרסעל בעווייזט זיך אין אַ שענעם יולי־טאָג צוגאַסט אין מאָרדען׳ס פּרעכטיגען טעמזא־שלאָס. באַלד נאָך איהר אָנקום, אַליין נישט וויסענדיג, שפּילט זי אויס דעם ערשטען שפּיל אין ליבע, צוגלייך מיט אַ טעניס־מעטש. רושעפער־סאָן ברוס, וועלכער האָט איהר אין שליחות פון דער משפחה מאָרדען, אָפּגעוואַרט אויפ׳ן באַהן, רעדט איהר איבער אויסצושפּילען מיט איהם אַ מעטש אין טעניס אויף דעם הערליכען פּלאַץ פאַר׳ן שלאָס.

זי שפּילט, ער פערליבט זיך אין איהר. און צו דער זעלבינער צייט זעהט ער אויך איין, אַז זי איז אַ גלענצענדע טעניס־שפּילערין. ער דערצעהלט איהר נישט וועגען זיין ענטדעקונג און ער נוצט דאָס אינגיכען אויס, כדי צו מאַכען אַן׳איבער־ראַשונג. אויף אַ טורניר, וואָס עס איז פאָרגעקומען אין יענער געגענד, איז געבליבען ווינער ראַי מאָרדען, דער זוהן פון באַלעבאָס, אַ יונגער־מאַן, וועגען וועמען אַלע דאַמען האָבען געחלומ׳ט צוליב זיין פלינקייט אין טעניס־שפּילען. אָבער באַלד נאָכדעם, ווי ער איז געבליבען דער ווינער, איז ברוס אַרויס מיט אַ משוגענעם פאָרשלאַג, אַז צווישען ראַי מאָרדען און מאַרסעל זאָל פאָרקומען אַ פערמעסטונג. ראַי נעמט אָן מיט זיכערקייט דעם אַרויסרוף. מאַרסעל קווענקעלט זיך אַ צייט. ענדליך שפּילט זי מיט ראַי און בעזיגט איהם.

זי האָט פון דעם נצחון צו ליידען נאָך שווערער, ווי פון זיין מפּלה, ווייל זי איז פערליבט אין דעם יונגענמאַן און דורך דעם זיג, וואָס זי האָט אָפּגעהאַלטען איבער איהם, שטויסט זי איהם פון זיך אָפּ. דער שטאַרק־פערלעצטער ראַי וויל גאָר נישט אויף איהר מעהר קוקען. זי גיט נאָך אָבער אַלץ נישט אויף די האָפנונג צו געווינען די ליבע פון ראַי, אפילו נאָכדעם, ווי ברוס קלערט איהר אויף ראַי׳ס כאַראַקטער און ער גיט איהר בולט צו פערשטעהן, אַז ער איז נאָר אין איהר פערליבט. זי דערקענט איהר טאַלענט, קומט אָן פאַר אַ טעניס־לעהרערין אין אַ שול, וואָס דער געהיימניספולער ארגענטינער עסקאַלאַרא גרינדעט מיט דער האָפנונג צו פערדינען אַ סך געלד און צו געווינען מאַרסעל פאַר זיך. דערווייל פערלירט סער מאָרדען זיין פערמעגען און מאַרסעל אַנגאַזשירט דעם יונגען ראַי אַלס געהילף פאַר זיך.

ביי דער ערעפנונג פון שול שפּילט זי אויס איהר דריטען געשיקואַלספולען מעטש, איצט געגען ליידי בעלהייווען, וועלכע איז איהר קאָנקורענטקע, ווייל ראַי איז אין איהר פערליבט, און זי איז איהם אויך. מאַרסעל חיים, וואָס דער איצטיגער מעטש בעטייט פאַר איהר. ווען זי זיגען אין דעם מעטש, וועט די ליידי היכף אַרויסטרעטען פון דער שול און וועט מיטציהען מיט זיך אַ גרויסען טייל פון די אַריסטאָקראַטישע שילער. וועט זי דעם מעטש פערשפּילען, וועט זי אין דער זעלבינער צייט אויך פערשפּילען ראַי׳ן. פונדעסטוועגען שפּילט זי אין אָנהויב אָהן שום נערוועזיטעט און נעהמט איבער די איניציאַטיוו. אָבער די ליידי יאָגט איהר באַלד איין און מיטאַמאָל בעמערקט מאַרסעל, ווי ראַי, אַפּלאָדירט דער ליידי זעהר לעבהאַפטיג און ווי יענע שמייכעלט צו איהם. דאָ פערלירט מאַרסעל איהר זעלבסטבעהערשונג און זי ווערט בעזיגט. אָבער דאָס קימערט איהר איצטער נישט, איהר איז שוין איצט גאַנץ גלייך, דער עיקר איז, וואָס זי האָט פערלוירען ראַי׳ן.

נאָכדעם פיהרט עסקאַלאַרא אַוועק מאַרסעל אויף דער ריוויערע, כדי צו מאַכען רעקלאַמע פאַר זיין שול און צו געפינען אַ נאָכפאָלגער פאַר ראַי, וועלכער האָט זיך שוין פער׳קנס׳ט מיט ליידי בעלהייווען. עסקאַלאַרא זוכט איהר צו פערפיהרען און רעדט איהר איבער צו ווערען זיין פרוי. מאַרסעל האָט שוין בעשלאָסען צו ווערען די פרוי פון דעם אַרגענטינער, אָבער מיטאַמאָל קומט אָן אויף דער טעראַסע פון קאַפע אין מאָנטע־קאַרלאָ אַ הושכ׳דיג־אויסזעהענדיגע פּרויענצימער און שטעלט זיך אַוועק פאַר׳ן טיש, וואו מאַרסעל און עסקאַלאַרא זיצען. דער אַרגענטינער דערקענט אין איהר זיין פרוי, פון וועלכער ער איז אַנטלאָפען און מאַכט ויברח. ראַכט זיך, אַלץ אויס?

אָבער באַלד ווייזט אַרויס, אַז דער שטערבליך־פערליבטער ברוס האָט די גאַנצע צייט נאָכגעשפּירט דעם אַרגענטינער און די טעניס־מייסטערין און ער האָט דאָס אַראָפּגעבראַכט די פרוי פון עסקאַלאַרא, כדי איהם דורכדעם אַראָפּצורוימען פון וועג. דער ראָמאַן ענדיגט זיך מיט דעם, ווי ברוס האָט חתונה מיט מאַרסעל.

ק. בלומסאַן.

אָהן אַן׳אויסוועג.

וואו זאָלען זיך אַהינטון 50.000 ווינער יודען?

(ענדע פון דער 3־טער זייט).

דאָס וועלבע איז מיט די פאַבריקען און מיט די גרויסע עקספּאָרטען, וואָס קאָנען קוים האַלטען די אַלטע אָנגעשטעלטע. אויך זיי פערקלענערן כסדר דעם פערסאָנאַל־שטאַנד און וועלען קיינמאָל נישט האָבען קיין פּלאַץ פאַר די גרויסע קאַדרען פון קאָנדיראַטען פון דער בראַנזשע. ביי פיל פאַבריקאַנטען און סוחרים, אפילו ביי יודישע, האָט זיך אַריינגעריסען די מערקווירדיגע מאָראַל אויפצונעהמען ליבער קריסטליכע, ווי יודישע אָנגעשטעלטע.

דאָס קויפענדע פּובליקום נעהט כלומרשט נישט גערן אין געשעפט, וואו מען האַלט יודישע אָנגעשטעלטע. דער צווייטער תירוץ איז, אַז דער יודישער פּריוואַט־בעאַמטער אָדער אָנגעשטעלטער איז ראַדיקאַלער און ראָוואָלוציאָנערער, ווי דער קריסט. ער איז לייכטער נוטה צו שטרייקען, צו לויך־קאָנפליקטען און צו סאָציאַלע פאָרערונגען, ווי דער קריסטליכער אָנגעשטעלטער.

און אַ שווערער ברויט־קאַמף שאַפט מיט דער צייט אויך דעמאָראַליזאַציע. מען פּראָבירט קריגען פּרנסה דורכ׳ן פערלאָזען יודישקייט. מען אַסימילירט זיך מאַסענהאַפט, אַנטלויפענדיג פון דער יודישער קהלה, דאָס הייסט, מען ווערט אויס יוד אויך פאָרמעל און נעזעצליך. מען ווערט אַ מקריב און אַ חסיד פון דער עסטרייכישער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע, ווייל מען האָפט צו קריגען דורך דעם אַ הכשר אויף אַן׳אָנשטעלונג אין די סאָציאַליסטיש־געפיהרטע אָדער קאָנטראָלירטע איינריכטונגען, הגם דאָס געלינגט איינעם אויף הונדערט, אפשר אויף טויזענד. אַנדערע זוכען פּרנסה ביי די אַנטיסעמיטישע רעגירונגס־פּאַרטייען און שמד׳ן זיך צוליב דעם איננאַנצען, הגם ביי די אַנטיסעמיטען העלפט אפילו שמד אויך נישט. צוליב אַ טויזענדסטעל פּראָצענט האָפנונג אַליין, וואַרפט מען איבער׳ן הויפען די צוגעהעריגקייט צום איינענעם פאָלק און אפילו צו דער אייגענער פאַמיליע.

דער אומגליק איז, וואָס עס איז נישטאָ קיין אויסזיכט אויף בעסערונג און קיין האָפענונג אויף אַנדערע צייטען. די עסטרייכישע יודישע פּרעסע און די יודישע פּאַרטייען זעהען די פערהעלטענישען כסדר שוואַרצער און טרויעריגער. אַלע וויסען, אַז מען מוז זוכען וועגען און מיטלען, ווי אַזוי פערהיטען אַ קאַטאַסטראָפע און קיינער קאָן נישט אָנווייזען קיין וועג פון וועלכען נישט איז האַלבוועגס זיכערען ערפאָלג. דאָס בעסטע וואָלט געווען די אויסוואַנדערונג פון וויינינגסטענס פופציג טויזענד ווינער יודען.

אָבער וואוהין קאָן מען היינט אַרויספיהרען אַזאַ צאָהל יודען, ווען אַלע איינוואַנדערונגס־לענדער זענען פערשלאָסען און אפילו דייטשלאַנד לאָזט נישט אַריין קיין אַרבייטסזוכענדע עסטרייכער?!

מ. א. טענענבלאַט.

—:0:—

יודיש טעאַטער אין זאַל פילהאַרמאָניע, נאַרוטאָוויטשאַ 20

גאַסטראָלען פון דעם אַמעריקאַנער סטאַר בעני אַדלער

היינט מאָנטאַג, ד. 6־טן 9 אָוו. גרויסע פּאָפּול. פאָרשטעלונג פון 1 ביז 2.50

פרוי, מענש, טייוול

אין 3 אַקטען מיט פּראָלאָג פון מאַרקאָוויטש.

הויפּטראָל אַקט — בעני אַדלער.

דינסטאַג, דעם 7־טען אויגוסט, 9 אָוונד צו פּאָפּולערע פּרייזען

דער ווילדער מענש

מעלאָדראַמע אין 4 אַקטען מיט געזאַנג פון י. גאָרדין.

הויפּטראָל למך — בעני אַדלער.

אין די אַלע פּיעסען נעמען אָנטייל די ניי־אַנגאַזשירטע יונגע אַרטיסטין פון זאַכלאַווסקי׳ס טרופּע רבקה נערה, אַרטיסט און זינגער פון ווילנער פאָלקס־טעאַטער מ. טרילינג.

אַלע פּיעסען זענען רעזשיסירט פון בעני אַדלער. אימפּרעסאַריאָ: סאַלאָמאָן קוסטין.

מוזיקאַל. לייטונג: ל. זעלמאַן. אַדמינ.: א. בעזמאַן. ביהנע־לייטער: מאַבאַראָווסקי.

בילעטען אויף אַלע פאָרשטעלונגען צו בעקומען אין פילהאַרמאָניע־קאַסע.

שטערנזעהעריי און ליבע.

דאָס איז דאָך שוין בעוואוסט פון קדמונים אָן, אַז די פּאָעטען — בעזונדערס די אָנפאַנגער — קאָנען אין זייערע ליבעס־שירים בשום אופן זיך נישט בעגעהן אָהן די שטערנס. אָדער זיי שרייבען אָן דעם נאָמען פון זייער געליבטער מיט שטערן־שריפט אויפ׳ן הימעל, אָדער זיי בויען־אויס העלדיש־דרייסטע בנינים אין די „רונערדיגע פּלאַנעטען־ספערען״, אָדער זיי ווענדען זיך אין צערט־ליד־סענטימענטאַלע מאָמענטען צום „ליבען אָזענדשטערן״. אפילו די פּשוט׳ע, נישט־געקינצעלטע פאָלקס־דיכטונגען און פאָלקס־ווערטלעך קומען אויך אָן זייער אָפּט צו די שטערנס און עס איז פאַרהאַן אַן׳אַלטער ווערטעל וועגען דעם, אַז „אין די שטערנס שטעהט געשריבען, די זאָלסט גלויבען, האָפען, ליבען״.

די אַסטראָלאָגען, די שטערן־זעהער זאָגען טאַקי שטענדיג, אַז אַלץ העגנט אָפּ פון די שטערנס, און דער אופן ווי אַזוי זיי גרופּירען זיך, בעשטימט דעם גורל פון וועלט און פון מענש, אַז דערפון איז אין לעבען פון יעדען איינציגען אָפּהענגיג זיין פערליבען זיך, זיין בעקומען יורשים, זיין גט׳ן זיך. דער שרכן, זאָגען די שטערן־זעהער, ווי ער זאָל זיך אויך נישט מטריח זיין, וועט גאָרנישט מאַכען, קוים שטעהען די שטערנס נישט גינסטיג בנוגע דעם שידוך, און די גאוה׳דינסטע און נישט־דערגרייכבאַרע מיידעל ווערט אויך אין אַ געוויסער רגע שטאַרק בעאיינפלוסט פון די שטערנס, און אין יענעם אויגענבליק קאָן זי לייכט געשטרויכעלט ווערען.

און די אַסטראָנאָמען און מעטעאָראָלאָגען ווייזען דאָך, אין פערלויף פון די לעצטע יאָהרען, כסדר אויף דעם, אַז די פלעקער פון דער זון זענען משפּיע אויף אונזער קלימאַט, רופען אַרויס ערד־ציטערנישען, קאַטאַקליזמען, און עס זענען פאַרהאַן ספּעציעלע לוחות, וואו אויפ׳ן גרונד פון דער השפּעה פון דער זון און פון די פּלאַנעטען ווערט פאָראויסגעזאָגט דער וועטער אויף יעדען טאָג פון יאָהר, און זייער אָפט טרעפען טאַקע די לוחות אויך.

מען מוז אָבער מודה זיין, אַז דאָס איז זעהר אַ האַרבער און קאָמפּליצירטער ענין, און די נישט „איינגעהיילגטע״ פערשטעהען גאָר ווייניג אין דעם. אין דער אַסטראָלאָגיע זענען פאַרהאַן די צעהנדלינער טויזענדער שטערן־בילדער און חיות־צייכענס, און כדי צו האָבען אַ ידיעה אין דער טריגאָנאָמעטריע פון וועלט־רוהם, מוז מען דאָס אַלץ קענען, ווי מען קען די איינענע צעהן פינגער. דעריבער, בעת מען וויל אַביסעל אַריינדרינגען אין די ראָזיגע „שטערן־ענינים״ (פערשטעהט זיך, אויף וויפיל אַ פּשוט׳ער בשר־ודם קאָן בכלל אַריינדרינגען אין אַזעלכע מאַטעריעס) מוז מען זיין איינזייטיג און בעהאַנדלען דעם שייכות צווישען די שטערנס און אַ וועלכען נישט־איז געביט פון פּראַקטישען לעבען.

און ווען מיר בעקענען זיך מיט׳ן אָקאָרשט־דערשינענעם בוך פון דר. ק. היימזאָט „כאַראַקטער־גרופּירונגען״, איבערציינען מיר זיך, אַז צווישען די שטערנס און דער ליבע זענען פאַרהאַן מערקווירדיגע שייכות׳ן. דער אויבענדערמאָנטער בוך בעהאַנדעלט די בעציהונגען צווישען ליבע, תאוה און אַסטראָלאָגיע. אויפ׳ן יסוד פון זעקס־און־דרייסיג האָראָסקאָפּען (האָראָסקאָפּ הייסט אַ נביאות־זאָגען לויט די שטערנס־גרופּירונגען ביי דעם אָדער יענעם פּאָל) פון מענשען, וועלכע ער האָט אַליין טייל־ווייז געהאַט די מעגליכקייט אַנאַליטיש אויסצופאָרשען, זוכט דער מחבר צו ברענגען אין הסכם די רעזולטאַטען פון דער שטערנזעהעריי־וויסענשאַפט מיט די אַנאַליטיש־פּסיכאָלאָגישע בעאָבאַכטונגען.

יעדער מענש בעקומט בעת זיין געבוירען אַ בעשטימטע קערפּערליכע קאָנסטיטוציע. פאַר די לעצטע יאָהרען האָט דער וויסענשאַפט זיך איינגעגעבען שטרענג אויסצוטיילען די פערשידענע קאָנסטיטוציע־טיפּען און זיי די אָפּצוגרעניצען איינעם פון אַנדערען. מען האָט אויך אויסגעפונען, אַז צו יעדען בעשטימטען קערפּער־טיפּ בעלאַנגט אויך אַ בעשטימטע גייסטיגע קאָנסטיטוציע.

למשל, הויכע, מאָגערע מענשען, מיט שמאָלע ברוסט־קאַסטענס, מיט שמאָל־ביינינע פינגער און אָוואַלע פּנים׳ער, זענען מעהר, ווי די אַנדערע, נוטה צו גייסטיגע קראַנקהייטען, און אין זייער אופן דענקען זענען זיי עסטעטיקער, אידעאַליסטען, וועלט־פרעמדע מענשען, אַריסטאָקראַטישע נאַטורען, פאַנאַטיקער פון אידעען, עגאָאיסטען, ראָמאַנטיקער און ליבהאָבער פון שענקייט. די מיטעלגרויסע אָבער, דיקליכע, געזעצטע, מיט קורצע העלזער און רונדע פּנים׳ער, זענען לוסטיגע רעאַליסטען, זיי האָבען הנאה פון לעבען און כאַפּען אַריין, וואָס זיי קאָנען, זענען דרייסט און פלינק־ע גוטע אָרגאַניזאַטאָרס, און ווערען זעהר זעלטען פערכאַפּט פון שטימונגען.

היימזאָט ווידער שטעלט צוגלייך מיט דעם אויף דעם בעגריף וועגען דער כאַראַקטער־קאָנסטעלאַציע, אָדער גרופּירונג; דערמיט מיינט ער די נשמה׳דיגע כאַראַקטעראָלאָגישע נטיות, וואָס קומען צום מענשען פון געבורט אָן, אָבער וואָס געפינען זיך נישט אין הסכם מיט דער אויבענדערמאָנטער קערפּער־קאָנסטיטוציע.

ער ברענגט, למשל, די כאַראַקטער־שילדערונגען פון אַ צווילינג, צוויי ברידער דאָקטוירים, וועלכע זענען קערפּערליך געווען שטאַרק ענליך איינער צום אַנדערען, און פונאַנדערגעשיידט האָט מען זיי נאָר לויט אַ קליינעם „חן־פלעק״, וואָס איז ביי איין ברודער געווען האַרט אונטער׳ן אויג, ביים אַנדערען — טיפער צו דער באַק. זיי זענען אויך גלייך דערצויגען געוואָרען, האָבען בעזוכט צוזאַמען די גימנאַזיע און דעם אוניווערזיטעט. בנוגע דעם כאַראַקטער זענען אָבער פאַרהאַן אונטערשיידען ביי זיי: איינער איז אויפבראַוזענדיג, דער אַנדערער איז איינגעהאַלטענער און שטילער. אויפ׳ן גרונד פון דער פערצייכעניש פון די שטערנס־גרופּירונגען בעת זייער געבוירען האָט היימזאָט פעסטגעשטעלט די פערשידענע כאַראַקטער־נטיות זייערע, נישט געקוקט אויף זייער שטאַרק־ענגליכער קערפּערליכער קאָנסטיטוציע.

זעהר אינטערעסאַנט זענען היימזאָט׳ס אויספיהרונגען בנוגע די אַסטראָלאָגישע גרונדלאַגען פון דער האָמאָסעקסואַליטעט (גלייכגעשלעכטליכע ליבע). ער ברענגט זעהר אַ רייכען האָראָסקאָפּ־מאַטעריאַל, מיט דער הילף פון וועלכען ער בעמיהט זיך צו בעווייזען, אַז פון דער שטעלונג פון די שטערנס בעת׳ן געבוירען איז אָפּהענגיג די ראָזיגע קראַנקהייט.

אין אַ געוויסער מאָס וויכטיג זענען די אָנווייזונגען, ווי אויסצונוצען די אַסטראָלאָגישע ידיעות ביים שטעלען דעם דיאַגנאָז פון קראַנקהייטען, ביי די קוראַציע־אויסזיכטען און ביים אויסקלייבען היילמיטלען.

ק. ב—ן.

—:0:—

פנחס קראַסני געוו. פּעטלורי־שער מיניסטער
אַנ׳אַרבייטער ביי אַ פּויער אין כאַרקאָווער ראַיאָן.

מאָסקווע. (יט״אַ). ווי עס איז איצט בעוואוסט געוואָרען, איז פנחס קראַסני, דער געוועזענער מיניסטער פאַר יודישע אַנגעלעגנהייטען אין פּעטלורא׳ס רעגירונג, איצט אַ פּשוט׳ער טאָג-אַרבייטער אויף אַ פּויעריש פעלד אין כאַרקאָווער-ראַיאָן.

אויף אַ צוזאַמענפאָהר פון דאָרפס-אַרבייטער פון כאַרקאָווער קרייז, וואָס ווערט איצט אָבגעהאַלטען אין כאַרקאָוו, איז קראַסני אויסגעטרעטען מיט אַ בעגריסונג אין נאָמען פון די אַרבייטער, וואָס זענען אָנגעשטעלט ביי די פּויערים.

גלייך נאָך דער דאָזיגער בעגריסונג האָט עמיצער פון די אָנוועזענדע געמאַכט אַנ׳אָנפראַגע צום פּרעזידיום פון צוזאַמענפאָהר, צי עס איז דעם פּרעזידיום בעוואוסט, אַז דער רעדנער איז אַ געוועזענער מיניסטער פון פּעטלורא׳ס מיניסטאָרען-קאַבינעט.

דעם ענטפער אויף דער דאָזיגער פראַגע האָט געגעבען קראַסני אַליין. ער האָט ערקלערט, אַז ער איז ווירקליך געווען אַמאָל מיניסטער ביי פּעטלוראָ׳ן, אָבער איצט איז ער אַ טאָג-אַרבייטער אויף דעם דאָרף, און איז אַ מיטגליד פון פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון דאָרפס-אַרבייטער. אויפ׳ן צוזאַמענפאָהר איז ער געקומען אַלס דעלעגאַט פון די אַרבייטס־לאָזע פון פעראיין.

די דעלעגאַציע פון אַרבייטסלאָזע האָט נאָך דעם דאָזיגען אינצידענט אָבגעהאַלטען אַ בעראַטונג, און האָט בעשלאָסען אויסצושליסען קראַסני׳ן פון דעם צוזאַמענשטעל פון דער דעלעגאַציע. די פערוואַלטונג פון פּראָפעסיאָנעלען פעראיין פון דאָרפס-אַרבייטער וועט דאַרפען אויספאָרשען, ווי אַזוי קראַסני איז אָנגענומען געוואָרען אַלס מיטגליד פון פעראיין.

יורידישע עצות.

אין דער דאָזיגער אָפּטיילונג גיט די רעדאַקציע פון „נייעם פאָלקסבלאַט" אָנוואָרטען אויף יורידישע פראַגען, וואָס ווערען צוגעשיקט שריפטליך פון אונזערע לעזער.

קופּאָן.
יורידישע אָפּטיילונג
פון „נייעם פאָלקסבלאַט".

גילטיג דעם 6-טען אויגוסט 1928

W. S. 7852 פון זאַוואַדזקא.
אויב אייער דירה איז געגאַנגען אין יוני 300 רובעל, דאַרפט איהר צאָהלען פאַר׳ן 3 קוואַרטעל (פון 1 יולי ביז 1 אָקטאָבער) 109 זל. 73 גר. אַ חיך פאַר די אויסגאַבען.

7853. פּאַוולאָוויטש

7854. אַ לעזער פון פּאָלודניאָווא.
מיט די אויספיהרונגען פון ד״ר לעמקין אין „היינט" וועגען די רעכט פון מיליטערישע פערברעכער צו געניסען פון דער אַמנעסטיע זענען מיר נישט אין גאַנצען מסכים.
וועגען דעם ענין ווילען מיר די טעג פערעפענטליכען אַ ספּעציעלען אַרטיקעל.

7855. אַ לעזער פון מאַגיסטראַצקע.
לויט׳ן אַרט. 19 פון דער פעראָרדנונג פון מלוכה-פּרעזידענט פון 16 מערץ וועגען אַרבייטס-אָבמאַכען (דז. אוסט. נ׳ 35 פּאָר. 323) מיט גייסטיגע אַרבייטער מוז דעם אָנגעשטעלטען אויסגעצאָהלט ווערען דעם פולען אַרבייטסלוין פאַר דער גאַנצער צייט, וואָס ער געפינט זיך אויף די מיליטערישע איבונגען. דער אונטערנעהמער האָט אָבער דאָס רעכט אַראָפּצורעכענען פון אויסצוצאָהלענדען אַרבייטסלוין די סומע, וועלכע דער אָנגעשטעלטער רעזערוויסט בעקומט אינטערשטיצונג פון דער מלוכה.

7856. .I. P פון קעלעמס גאַס.
7857. אַ לעזערין פון גייערס-ראַיאָן.
7858. גאָטעסגענאַדע.
7859. יעקב שיפּ.

7860. אַ געטרייער לעזער פון פּיעטריקאָווער.
וועגען אייערע ענינים דאַרפט איהר זיך פערשטענדיגען פערזענליך מיט אונזער יוריסט, טעגליך פון 3—4 מיטפּערנאַנט די צייטונג.

7861. אַ שט. לעזער פון זאַכאָדניא 15.
אַזאַ פערברעך ווערט פערצלטערט נאָכ׳ן יאָהר. איבעריגענס איז דערויף סיי ווי חל די אַמנעסטיע.

7862. פנחס גאָלדמאַן.
דער בעדינג, אַז דער לאָקאַטאָר זאָל אייך לאָזען פריי אויסנוצען אין משך פון דער גאַנצער צייט דעם געדינגענעם לאָקאַל, דאַרף בעזונדער נישט אויסגערעדט ווערען אין געשלאָסענעם אָבמאַך, ווייל לויט׳ן אַרט. 1719 פון ציוויל-קאָדעקס איז דאָס שוין אַזוי אויך זעלבסטפערשטענדליך.

7863. ש. ג. פון בזשעזשינער.
אַלע שטראָפען פאַר האַנדלען אין דער נישט דערלויבטער צייט פאַר׳ן 3 מאַי 1928 זענען אויפ׳ן סמך פון דער אַמנעסטיע אין גאַנצען געשאָנקען געוואָרען.

7864. ח. בלינבוים.
דער שטייער מוז אומבעדינג ווערען בעצאָהלט. דער אַקט אינטערציזיע פון אייער פרוי וועט נישט העלפען בכדי צו בעפרייען די סעקוועסטרירטע שטוב זאַכען אויפ׳ן חשבון פון שולדיגען שטייער.
פּרובט פונדעסטוועגען צו דערלאַנגען אַ בקשה אין דער שטייער-אָפּטיילונג ביים מאַגיסטראַט, אַז מען זאָל אייך צוליב אייער אויסנאַמליכער אָרימקייט בעפרייען פון דער פליכט צו צאָהלען דעם דערמאָנטען שטייער.

.A .B .8765
דער רעקורס וואָס איהר האָט דערלאַנגט קעגען דער נישט ריכטיגער אויסמעסטונג פון אומזאַץ-שטייער פאַר׳ן יאָהר 1927 קאָן זיך נישט אויסשפּרייטען אויך פאַר דעם אויף אייך אַרויפגעלעגטען שטייער פאַר׳ן יאָהר 1928.
איהר מוזט וועגען דעם לעצטען דערלאַנגען אַ בעזונדערען רעקורס.

7866. אַ גרופּע לאָקאַטאָרען פון סקווערצאָווא גאַס.
דער הויזווירט מוז אויף זיין חשבון אַריינמאַכען די אויסגעהאַקטע צוליב דער קאַטאַסטראָפע שויבען. אַזוי זאָגט בפירוש דער 1754 אַרט. פון צ. ק.
מיר זענען נישט קיין פיזיקער און דעריבער נישט בערופען פעסטצושטעלען, צי ווען די פענסטער וואָלטען געהאַלטען געוואָרען אָפען, וואָלטען די שויבען נישט אַרויסגעהאַקט געוואָרען.
איבעריגענס קאָן דער בירגער נישט טראָגען קיין רעכטליכע פעראַנטוואָרטליכקייט פאַר נישט קענען אָדער זיך נישט פיהרען לויט די כללים פון דער היגיענע און פיזיק. די טענה פון הויזווירט האַלט דעריבער נישט אויס די יורידישע קריטיק.

7867. שטאָט 5.
לויט׳ן אַרטיקעל 574 שטר. קאָד. קוואַליפיצירען זיך בעש לדיגונגען פאַר צו אייגענען זיך אַנפערטרויטע אייגענטום.
די גרויס פון דער שטראָף איז אָפּהענגיג פון אַ גאַנצע רייהע אומשטענדען. פערשטענדיגט זיך וועגען דעם ענין פערזענליך, מיט אונזער יוריסט אין רעדאַקציע טעגליך פון 3—4 נאָכמיטאָג.

צום זומער-סעזאָן
— קויפט איהר —
אַמביליגסטען
אָרטיגע און אויסלענדישע
קאָסמעטיק,
פּערפומען,
בעמיקאַליען
די פרישסטע מינעראַל-וואַסערן
און אַפּטייק-סקלאַר פון
מאַגיסטער-פאַרמאַציע
K. Stock
19 Zawadzka 19
Telefon 41-02.
אַכטונג!
ספּעציעל פאַר אפרייזענדע
אין דאָרף!
בעזאָרגט אייך ביי אייער אָפּרייזע מיט אַ שאַכטעלע, וואָס ענטהאַלט נויטיגע מיטלען אַלס שנעל הילף, ווי: יאָדינע, וואַטע, וואַלעריאַן-טראָפּען א. ז. וו. דער פּרייז פון די שנעל-הילף-שאַכטעלעך איז פון 2 זל. אָן.

פערקויפט צום טייוועל,
(ראָמאַן).

2)

מינע האָט אין אַ ווייל אַרום בעזיגט די צעדרודערונג אין זיך, און אַ טראַכט געטון:
— „מאָדנע נאַריש! עס האָט אַ שפּאַס געטון עמיצער פון די מאַסקעס און איך מאַך דערפון אַ ווזען! אָבער ווער האָט עס „אייגענטליך, געקאָנט מאַכען דעם שפּאַס?"
לעם איהר האָבען זיך דאָך מיטאַמאָל פערבייגעשלייכט עטליכע צעהנדליג מאַסקעס, וואָס זענען פערשוואונדען געוואָרען אין דער פינסטערניש.
זי האָט בלויז געהערט זייער געלעכטער און די שנעל-פערהילכענדע שריט.
ווען זי איז פלוצים געקומען צו זיך, האָט זי פערשטאַנען, אַז פאַרמאַן רעדט עפּיס צו איהר.
— וואָס האָט איהר געזאָגט?
— איך האָב געזאָגט, אַז אַזעלכע זאַכען טאָר מען אפילו אין שפּאַס נישט אַרויסרעדען.
מינע האָט זיך מיט אָנשטרענגונג פונאַנדערגעלאַכט.
— אָך! אַזוי, הייסט עס, מיינט איהר! איהר גלויבט גאָר אין זאַבאָבאָנעס! כטייטש, איהר האָט דאָך נאָר וואָס געלייקענט אין דער עקזיסטענץ פון געטער!
פאַרמאַן האָט זיך אויך פונאַנדערגעלאַכט:
— ריכטיג! גאָר... אוראי בין איך אָבערגלויביג.
מיט גרויס פערוואונדערונג האָט זי עס אויך פערשטאַנען. אין קאָפּ האָט זיך איהר אָנגעהויבען צו מישען, און זי האָט זיך אַ וואַקעל געטון אויף די פיס. די הענד האָבען איהר אָנגעהויבען צו ציטערען מיט אַ נערוועזע ציטער.
— מיר איז עפּיס קאַלט געוואָרען! - האָט זי געענטפערט פּאַרמאַנען, וועלכער האָט ביי איהר זאָרגפעליג אַ פרעג געטון, וואָס מיט איהר איז.
מקהר האָבען זיי נישט גערעדט דעם גאַנצען וועג.
דאָס שווייגען האָט איהם שטאַרק גע׳חידוש׳ט מינען האָט זיך זעהר געגלוסט צו רעדען, נאָר זי איז נישט געווען זיכער, צי קאָן זי זיך אָנטרויען צו איהם. עס האָט זיך איהר זעהר געוואָלט, אַז ער זאָל מיט זיין געוועהנליכער זיכערקייט, צושרייען איהר אומרוהיגקייט.
עפּיס האָט איהר אָבער פון דעם צוריקגעהאַלטען: אפשר איז עס געווען די שרעק דערפאַר, אַז ער זאָל אָננעהמען דעם ענין אַזוי ערנסט, ווי זי גופא האָט עס שוין אָנגענומען.
זיי האָבען זיך אָפּגעזעגנט ביי דעם הויז וואו מינע האָט געוואוינט.
ס׳האָט אָנגעהויבען צו טאָגען.
דער פרימאָרגען-טומאַן איז זיך ביסלעכווייז צוגאַנגען. אין הימעל האָבען זיך בעוויזען די ערשטע זון-שטראַלען.
משא-וואָגענס זענען שוין אַרומגעפאָהרען אין די גאַסען, און דער טאָג האָט זיך אַריינגעריסען מיט זיין הילכיגער וואָכעדיגקייט.
— שלאָפט גוט! — האָט פאָרמאַן געזאָגט, האַלטענדיג איהר ביי דער האַנד — איבערמאָרגען וועל איך אייך אָנטעלעפאָנירען. איצט וועל איך צוגעהן נעהמען אַ וואַנע, און דערנאָך וועל איך אַמטליך אַרויספאָהרען פון ווארשא.
ער איז געווען אַזוי איידעל, און צאַרט געגלעט איהר האַנד, אַז דאָס מיידעל איז געווען גערירט און געשענקט איהם אַ דריטען קוש...
אין די אָרעמס פון פאָרמאַנען האָט מינע ווידער דערפיהלט דעם פּחד. אַ ציטער איז אַדורך איהר קערפּער.
זי האָט איהם שיער נישט דערצעהלט אַלץ, נאָר זי האָט זיך דאָך גובר געווען און געשוויגען.
מינע האָט איהם בעגלייט מיט אַ לאַנגען בליק, און ער — פון זיין זייט, האָט, אַנקומענדיג צום ראָג, זיך געזעגנט מיט אַ האַנד-בעוועגונג.

די וואוינונג פון מינע׳ס מוהמע, מרים ווייס איז געווען אויפ׳ן צווייטען שטאָק, און איז בעשטאַנען פון פינף צימערען
איהר שלאָפצימער איז געווען בשכנות מיט מינע׳ס שלאָפצימער.
בשכנות איז אויך געווען דאָס צימער פון דער פרוי טשיזשעווסקא, וועלכע האָט דאָ געשפּילט די ראָליע פון אַ מין עקאָנאָמקע, פון אַ קעכין און סתם אַ דינסט, די אויפגאַבע פון וועלכער עס איז געווען צו פיהרען די באַלעבאַטישקייט פונ׳ם גאַנצען הויז. די איבעריגע צימערן, בתוכם די קיך און דער באָד-צימער זענען געווען אויף דער צווייטער זייט פון דעם גרויסען פאָדער-צימער.
מינע איז אויף די שפּיץ-פינגער אַריין אין איהר שלאָפצימער, צוגעמאַכט די טיר און זיך אַוועקגעזעצט אויף אַ שטול ענטקעגען טואַלעט-שפּיגעל.
— איצט, מינע-האָט זי אַרויסגעשעפּטשעט — נעהם צונויף דיינע געדאַנקען און בערוהיג זיך. דו ציטערסט דאָך אינגאַנצען!
אין די אויערן האָט איהר נאָך אָפּגעהילכט דאָס געהיימנישפולע וואָרט: „געמאַכט" און ס׳האָט זיך איהר אויסגעוויזען, אַז זי שפּירט נאָך דעם הויך פון דעם זאָגערס מויל...
דאָס געהיימנישפולע וואָרט איז בלתי שום ספק אַרויסגעזאָגט געוואָרען, זי האָט דאָך דאָס וואָרט נישט אויסגעטראַכט.
ביי יענעם, וואָס האָט דאָס וואָרט אַרויסגעזאָגט, האָט דער געדאַנק געמוזט זיין פלינק, ווי אַ בליק. זי האָט דאָך קוים בעוויזען צו אַרויסזאָגען איהר פערלאַנג, ווי ער האָט געגעבען דעם ענטפער, און תיכף פערשוואונדען געוואָרען.
אין איין מאָמענט האָט יענער דערהערט, בעשלאָסען, געזאָגט און פערשוואונדען...
מינע האָט זיך אָנגעקוקט אין שפּיגעל: זי איז געווען מורא׳דיג בלאַס. מיט טרויעריגער פערוואונדערונג האָט זי אויף זיך געקוקט. איהר ברוסט האָט זיך דערשראָקען געהויבען, און דאָס האַרץ האָט אַזוי שנעל געקלאַפּט.
— פּערגעס! פערגעס! — האָט זי געשעפּטשעט — דאָס איז נישט מכהר, ווי אַ נאַרישער שפּאַס! הער אויף וועגען דעם ערנסט צו טראַכטען..
בחנם האָט זי זיך אָבער בעמיהט אַוועקצוטרייבען די אימה׳דיגע געדאַנקען פון איהר מידען קאָפּ, וואָס איז אגב אויך בערוישט געווען פון דער דזשאַז-מוזיק. דער שרעקענדיגער געדאַנק האָט זי אָבער נישט אָפּגעלאָזט.
זי האָט זיך אויסגעטאָן און אַריינגעלעגט אין בעט אַריין.
איינשלאָפען האָט זי אָבער נישט געקענט.
זייגער אַכט האָט זיך אויפגעהויבען די טשישעווסקא. אויך די מוהמע מרים איז אויפגעשטאַנען און אָנגעהויבען זיך אָנצוטון.
ניין אַ זייגער האָט זיך מינע אויך אָנגעטון, און איז אַוועק פריהשטיקען.

קאַפּיטעל צוויי

די פרוי מרים ווייס איז געווען אַלט דריי און זעכציג יאָהר.
דאָס איז געווען אַ קליינוואוקסיגע, אויסגעטריקענטע, ענערגישע אַלטיטשקע מיט אַ פלינקען בליק און אַ שאַרפער צונג.
פונקט אין יענעם פריהמאָרגען איז זי אויפגעשטאַנען אין אַ גוטער שטימונג, און מיט נייגעריגקייט האָט זי זיך צוגעהערט צו מינע׳ס דערצעהלען וועגען באַל.
— ביזט צוריקגעקומען צופוס?
— יאָ, איך בין געגאַנגען מיט׳ן זאַקסישען גאָרטען. מיר זענען געגאַנגען נישט אַליין.
די מוהמע מרים האָט געווייקט חלה אין מילך און געלאַסען געגעסען.
— ווילסט טאַקי תחונה האָבען מיט דעם פאָרמאַנען? — האָט זי נאָך אַ קורצע פויזע אַ פרעג געטון.
מינע האָט אויך מאָמענטענווייז געקאָנט זיך פערגינען צו שאַרפען די צונג, נאָר היינט האָט זי בעשלאָסען נישט צו דערצערענען דער מוהמען, און זי האָט אָפּגעענטפערט:
באַנאמנות, איך ווייס אַליין נישט!

(פאָרזעצונג קומט).

היינט פייערליכע פרעמיערע א. ג.: ...... היינט פייערליכע פרעמיערע א. ג.

זינדיג נישט מוטער

פרעכטיגסטער אמעריקא-נער פילם פון דער גאָל-דענער סעריע פילמען מיט

MARY CARR

אין דער הויפטראָלע. דער פילם איז ווערט מ׳זאָל איהם זעהען. דאָס האַרץ פון יעדער פרוי קלאַפּט אַמשטאַרקסטען. דאָס האַרץ פון יעדער מוטער ווערט אויפגעטרעטן דערשראָקען. דאָס האַרץ פון יעדען קינד ווערט גערירט.

פאטערס, מוטערס, קומט מאַסענווייז זעהען דעם מעכטיגען פילם!

נעכסטער פראגראם: „די מאַדאַם וויל נישט קיין קינדער".

קינא MIMOZA

178 קילינסקי 178.

גענצליך נייער רעמאָנטירטער זאַל!

MIEJSKI KINEMATOGRAF OŚWIATOWY

Wodny Rynek (róg Rokocińskiej) tel. 18-26

Dojazd tramwajami 16 i 10.

Od wtorku dnia 31-go lipca do poniedziałku 6-go sierpnja 1928 r. wł. **Dla dorosłych:**

„Prawo do miłości"

Dramat w 8-miu aktach.—W rolach głównych **Dorota Dalton, Charles de Roche i Teodor Kozłow.**

NAD PROGRAM: – Komedja w 3 akt,

„Sny na jawie"

w roli głównej **Buster Keaton.**

Dla młodzieży:

Niesamowite przygody, osnute na tle powieści JULJUSZA VERNE'A

„EUROPA MÓWI O TEM"

(Podróż naokoła świata w 18 dniach)

w rolach głównych:

Wiliam Desmond i Laura la Plante.

W poczekalniach kina codz. do g.22 audycje radjofonicz

לייפציגער מעסע (יריד)

פונ'ם 26. אויגוסט ביז'ן 1. סעפטעמבער 1928

טעכנישע מעסע:
פונ'ם 26. אויגוסט ביז'ן 1. סעפט. 1928

טעקסטיל=מעסע:
פונ'ם 26. ביז'ן 30. אויגוסט 1928

שיך= און לעדער=מעסע:
פונ'ם 26. ביז'ן 29. אויגוסט 1928

די בעסטע און גרעסטע געלעגנהייט צום איינקויפן פון דער גאנצער וועלט

אויסקונפטען בעקומט מען ביים פערטרעטער:

Władysław Glazer, Warszawa
Aleje Jerozolimskie 41.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספעציאַליסטען

פון ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקא 17 טעל. 16-33.

ד"ר ראַקאָווסקי	נאָז חלז, אויערן קר.	11—10 2—8 7—5
ד"ר רוזשאַנער	הויט און געשלעכט קר.	11—10 1—2
ד"ר גאָלדשטיין-פאַלק	אויגען-קראַנקהייטען	1—2 7—8
ד"ר יוסטמאַן	נערוועז קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ראַזענצווייג	קינדער-קראַנקהייטען	10—12 4—5
ד"ר פּאַפּירני	פרויען און געבורטס-הילף	11½-1 5—6
ד"ר קאַנטאָר	כירורגישע-קראַנקהייט.	4-5 זוג. 1—2
ד"ר ווײַנבערג	אינג. חערי, לונגען-קר.	11-1 5½—7
ד"ר סטופעל	רענטגען	10—12 4—6
א. גראַדזענסקי	צאהן-ארצט	5—7
י. ראָזעס	צאהן-ארצט	9—2

צאהן-טעכניק, היילונג, בעליכטונגען, קוואַרצן, מאַסטען א. א. וו. בײַ דער לעטשניצע איז געעפענט געהערען

א רענטגען-אינסטיטוט

היילונג פון הויט קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגענשטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונ-גען, קווארץ-לאמפע, דיאטערמיע, עלעקטריזאַציע, שלע מעגליכע שנעלינען. א קורס פאַר שטאָלער.
איפּטענגען נעבען שטראַך (שקארלעטין) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאַג.
ווזיזיט אין דער שטאָט.

ערצטליך-קאָסמעטיש. גאַבינעט

ד"ר. ס. מאַרקוס נעהמט אָן פון 5–7 אָוונד

שפּאָרט-געלד!

קויפט
שירמס, שטעקענס
נור אין דער ווערקשטעל פון
ס. פייגענבוים, נאַרוטאָוויטשאַ 19

ווייל איהר קענט דאָרט קויפען מיט 25% ביליגער ווי איבעראַל.

אַכטונג! עס ווערען אָנגענומען אַלערליי רעפּעראַטורען ...... און דעקונג.

וואָרנונג!

אזוי ווי עס האָבען זיך בעוויזען אין שטאָט פערשידענע נאָכגעמאַכטע פעלד=בעטען, מאַך איך בעקאַנט דאָס געעהרטע פובליקום, אַז די

עכט= **בעטער** עכט= פאַטענטירטע פאַטענטירטע

זענען פערזעהען נאָר מיט דער שוץ-מאַרקע

PALMA-PATENT

פאַר וועלכע מיר זענען פעראַנטוואָרטליך ביז 3 יאָהר.

— צו בעקומען אין אַלע געשעפטען. —

אויסערדעם, בעזיצען מיר שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל

ניקעל=בעטען, אַמעריקאַנקעס,
ניקעל=קינדער=בעטען, קינדער=וועגעלעך,
טיש=בעטען, קינדער=בענקעלעך
מעטער=מאָס, אויף רעדלעך.

מאַטראַצען געבעטע, שאַטקאָווע און קאַנאַדיסקע.
קאָזעטקעס און טאַפּטשאַנעס.

בעמ.: בעטלעך מיט ווענטלעך ווייס אָדער ברוין 17 זל., פּאַלאָווע-בעטלעך 14 זל.
רעיעלע בעהאַנדלונג. :: פאַבריק=פּרייזען. :: זעמטליכע רעפּעראַטורען.

הערט! לאָדז, פּאָלנאָצנאַ 24, טעל. 31-85. דעטייל!

אל תתהלל ביום מחר!!

כי לא תדע מה ילד יום.

לייג נישט אָפּ אויף מאָרגען

נאָר, אַז דו דאַרפסט ערלעדיגען סאַנדאַוועס זאַכען וואָלסט גלייך קומען צו לויפען אין ביוראָ

פעטריקאָווער 17 דורכגאַנג זאַכאָדניאַ 52

וואו ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאַפט געשריבען לויט'ן אוסטאַוו אַלערליי ביטעס, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס ציווילנע און קאַרנע אַפּאַ=זיציעס, אַדוואַלאַניעס, רעקורסען וועגען דירה אין אורושאַנד-ראַזיעמטשי, וועגען פּעסער אין קאָמיסאַריאַט-רזשאַנדו און אַלע פּאָליציי-בעצירקען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַרא=וויזנעס, קאַרנע כפּראַוועס, ווי אויך אי-בערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען. ספּעציאַליסט פון שותפות-אַקטען. מיט אַכטונג

י. מאַנעלאַ רעכט-קאָנסולענט.

Dr. med.

Wolf Eychner

פּרויען-קראַנקהייטען און אַקושעריע

זגערזשער 11 טעל. 34-72.

נעהמט אָן אין דער לעטשניצע זשעראָמסקעגאָ 294 פון 12 — 2 נאָכם. און ז'צרהיים פון 4-6 אָוו.

Dr. med.

BRAUN

33 פּאָלודניאָוואַ 33.

טעלעפאָן 26-40.

ספּעציאַל-ארצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע.

בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האָר-אויספאַל)

נעהמט אָן פון 9 ביז 11 פריה און פון 5—8 אָוונט.

ס איז געפונען געוואָרען
א קוויט פון
Bank Zw. Spółek Zarobkowych w Łodzi
אויפ'ן נאָמען פון
ר. פינקוס
אַפּאַציענטען געגען אַנאָנס-קאָסטען אין אַדמינ' סטראַ-ציע פון דער ציַיטונג.

אַן עלעקטראָ=מאָנטער

קען זיך מעלדען אין עלעק-טראָטעכנישען געשעפט ביי זענדעל, פּלאַץ וואָל-נאָשטשי 9. 820

ZAGINIONY został weksel na sumę zł. 50.— wystawca Opatowska na zlecenie Ch. M. Czernik pl. 5/8 1928. Weksel niniejszy unieważnia się. Znalazca zechce takowy wrócić do Czerniaka, Zielona 42. 819

אַכטונג!
ס'ווערט געזוכט פון זאָפאָרט
צוויי שליסערס
ווי אויך א מאַשינער
צו קירזנער=אַרבייט
מעלדען זיך א גאַנצען טאָג
ביי נ. ראָטענבערג,
זאַכאָדניאַ 54. 814

צו
פערמיטען
2 אָדער 3 צימער
און קיך
צו ערפאַהרען ביי גרינ=בוים, זגערזשער 18.

אַ יונגעל אויף פּראַק-טיק ווערט געזוכט פון זאָפאָרט אין גאַלאַנטעריע-געשעפט ביי י. בירנ=בוים, נאָוואָמיעסקאַ 31.

לעטשניצע פון דאקטוירים ספּעציאַליסטען

און דענטיסטישער קאַבינעט.

בזשעזשינער 11, טעלעפאָן 63=37

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונד.

ד"ר וואָלינסקי	נאָז, האַלז, אויערן קר.	3—4
ד"ר קערשנער	קינדער קראַנקהייטען	9-11 3-4½
ד"ר שיפּמאַן	אינערליכע קראַנקהייטען	11—1
ד"ר לוביטש	הויט און געשלעכט-קר.	12½—1½
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12½—½
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1—2
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	3—4

פּסיכאָ-טעראַפּיע, שפּראַך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. וו: פּאָקען-שטעכען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג איינ-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — ויזיטען אין שטאָט.—אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אָנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען, ווי אויך פּלעגמע און בלוט

אימפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ד"ר לאזשינסקי סטאַראָפּאָלסקאַ
צאהן-ארצט 10—1 3 6
קינסטליכע ציין, קראָנען, מאָסטען א. אַ. וו.

די לעטשניצע איז אויך טעטיג זונטאַג.

LEKARZ-DENTYSTA צאָהן-אַרצט

St. GELBERG

זאַכאָדניאַ 15, טעל. 31-08

היילט גאַנץ פערנאַכלעסיגטע ציינער און מונד-קראַנקהייט.
צאָהן-ציהונג אָהן שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראַהלונג, ספּעציעלער לאַבאָראַטאָריום פון קינסטליכע ציינער
נעהמט אָן פון 9—7 אָוונד. [illegible]

א טיכטיגער פערקויפער

וועלכער איז אין דער

מאַנופאַקטור=בראַנזשע גוט בעקאַנט

מיט לאַנג-יעהריגע פּראַקטיק ווערט פון זאָפאָרט געזוכט.
אָפּערטען אין די אַדמינ. אונטער ליטערע **Sz. K.**

אַנאָנסען-פּרייזן: פאַר'ן טעקסט—15 גר. פרייטאַג און ערב יו"ט—20 גר. אין דער זייט 7 שפּאַלטע.
אין טעקסט—40 ... 60— ... 4
נאָכ'ן טעקסט—1 ... 15— ... 7
[illegible] 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. א ווארט

אַבאָנעמענטס-פּרייז: אין לאָדז — 5 זל. א חודש מיט אָפּטראָגען א היים; אויף דער פּראָווינץ — 6 זל. א חודש; אין אויסלאַנד מיט 30 פּראָצ. טייערער.
פאַר'ן אינהאַלט פון אָנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פעראַנטוואָרטליך.
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און בייַנאַכט.